Kuch – bilim va tafakkurda

Ma'rifat

МАЪРИФАТ • ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ •

1931 йилдан чиқа бошлаган | 1999 йил 6 октябрь, чоршанба | Баҳоси сотувда эркин нархда | № 79 (7172)

Da'vat

Дунёда ҳар қайси касб-ҳунарнинг ўзига хос ўрни, аҳамияти ва қадр-қиммати бор. Аммо уларнинг орасида энг улуғ ва шарафлиси, бу — ўқитувчилик касбидир.

Ислом КАРИМОВ

Ibrat

Тошлоқ туманидаги «Заркент» жамоа хўжалигига қарашли «Одилхожи» фермер хўжалиги (бошлиғи Одилхожи Рустамов) шу ҳудуддаги 12-ўрта мактабга 280 минг сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатди.

САМАРАЛИ МУЗОКАРАЛАР

4 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов давлат ташрифи билан Корея Республикасига жўнаб кетди.

Мустақиллигимизнинг дастлабки йилларида Президентимизнинг илк хорижий сафарларидан бири Жанубий Кореяга бўлган эди. Ўша ташриф чоғида ўтказилган музокаралар, имзоланган ҳужжатлар қай даражада ижобий самара берганини бугун республикамизда кечаётган иқтисодий ўзгаришлардан, хусусан, автомобилсозлик, енгил саноат мажмуи, электроника, коммуникация ва бошқа кўплаб соҳалардаги юксалишлардан кўриш мумкин. Жанубий Корея билан йўлга қўйилган ҳамкорлик мамлакатимиз ташқи сиёсатидаги энг самарали ишлардан бири бўлганини бугунги кунда ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Шу боис, Жанубий Кореяга уюштирилаётган бу галги ташриф ҳам асосан, ушбу алоқаларимизни янада кенгайтириш, уни янги босқичга кўтаришига шубҳа йўқ. Дарҳақиқат, Тошкент аэропортида мамлакатимиз раҳбарининг журналистларга берган интервьюсида ҳам икки мамлакат ўртасида барқарор ривожланиб келаётган иқтисодий , сиёсий ва маданий алоқаларга эътибор қаратилди.

— Жанубий Корея Республикаси Ўзбекистоннинг ташқи алоқаларида алоҳида ўрин эгаллайди, — деди жумладан Ислом Каримов. — Агар шу ўтган етти йилни оладиган бўлсак, мамлакатимизда қурилган завод, фабрика, ҳатто, халқ хўжалигимизда йўлга қўйилган баъзи бир янги тармоқлар ҳам Жанубий Корея билан ҳамкорлик натижасидир. Ўзбекистон ўзининг енгил автомобилларини чиқара бошлади. Бу заводни қисқа вақтда қуриб, ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олганимиз ҳам мана шу ҳамкорлик билан бевосита боғлиқ. Бугунги кунда мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган енгил автомашиналарнинг обрўси нафақат Ўзбекистонда, балки, хорижий давлатларда ҳам баланд.

Электроника, енгил саноат, телекоммуникация соҳаси ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин.

Келгуси режаларимиз ҳақида тўхталадиган бўлсак, — деб сўзида давом этди Ислом Каримов, — автомобилсозлик, телекоммуникация, енгил саноатдан ташқари, яна бир қанча соҳаларда ҳамкорликни йўлга қўйиш ниятимиз бор. Шунингдек, ҳозир бошланган лойиҳаларни охирига етказиб, яна янгиларига замин яратмоқчимиз. Мисол учун, телекоммуникация соҳасида тахминан 160 миллион АҚШ долларига тенг тўртта лойиҳа мавжуд. Асака автомобил заводида янги русумдаги яна икки хил машина ишлаб чиқаришни бошлашни режалаштираяпмиз. Ушбу лойиҳаларнинг нархи 70 миллион долларга етади. Ипакчилик соҳаси бўйича ҳам 15 миллион АҚШ долларига тенг лойиҳа ва бошқа кўплаб соҳаларда лойиҳаларимиз бор. Ишонаманки, тез кунларда мазкур лойиҳалар ҳаётга жорий қилина бошлайди.

1997 йилда Жануби-шарқий Осиё мамлакатларида юз берган молиявий танглик Корея Республикасига ҳам ўз таъсирини кўрсатмасдан қолмади, албатта. Бироқ, Жанубий Корея биринчилардан бўлиб молиявий тангликдан халос бўлаётир. Ҳозирги кунда унинг иқтисодиёти яна жадал ўсмоқда.

Бўлажак музокараларда сиёсий масалалар, хусусан, Марказий Осиёда кечаётган сиёсий жараёнлар, қолаверса, халқаро муносабатларда бўлаётган ўзгаришлар ҳақида фикр алмашиш ниятимиз бор. Шунингдек, маданий соҳа ҳам эътибордан четда қолмайди. Яқинда мамлакатимизда Жанубий Корея маданияти кунлари бўлиб ўтди. Бизнинг ҳам ўз маданиятимизни Жанубий Кореяда намойиш қилиш режамиз бор. Хулоса қилиб айтганда, мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар ўзаро тенг манфаатлар асосида барқарор ривожланмоқда.

* * *

4 октябрь. Сеул. (ЎзА мухбири Анвар БОБОЕВ хабар қилади). Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Корея Репсубликасига етиб келди. Корея Республикаси ҳарбий ҳаво кучларининг Сеул аэропортида мамлакатимиз раҳбари ва унинг рафиқасини Корея Республикаси Ташқи ишлар ва Савдо вазири Хонг Сун Ёнг рафиқаси билан кутиб олди.

* * *

5 октябрь. Сеул. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). Бугун Корея Республикаси Президенти Ким Дэ Жунгнинг «Чонг Ва Де» («Мовий уй») қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни расмий кутиб олиш маросими бўлди.

Маросимдан кейин икки мамлакат президентларининг тор доирадаги мулоқоти бўлди. Унда давлат раҳбарлари икки томонлама муносабатлар ҳамда халқаро миқёсдаги масалалар хусусида ўзаро фикр алмашди.

Ўзбекистон ва Жанубий Корея расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокараларида икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Томонлар, жумладан, савдо, молия, сармоя соҳаларида ҳамкорликни кенгайтириш хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини баён қилди. Музокаралар ниҳоясида президентлар XXI асрга қаратилган янги руҳдаги Декларацияни имзолади. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Корея Республикаси ҳукумати ўртасида Божхона соҳасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битим, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги билан Корея Республикаси Адлия вазирлиги ўртасида Ҳуқуқий материаллар алмашиш ҳамда Ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар имзоланди.

Куннинг иккинчи ярмида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов «ДЭУ» компаниялари гуруҳи раиси Ким У Жунг, Жанубий Корея Эксимбанки бошқаруви раиси ва президенти Янг Ман Ки ва «Кабул текстайл» компанияси бошқаруви раиси Пак Чан Хони қабул қилди. Учрашувларда корейс ишбилармонлари билан ўзаро шерикликни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Амалдаги лойиҳалар ижроси ва янгиларини тайёрлаш хусусида фикр алмашилди.

Оқшом Корея Республикаси Президенти номидан Ўзбекистон Республикаси Президенти шарафига расмий қабул маросими уюштирилди.

Мамлакатимиз раҳбарининг Жанубий Кореяга ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА).

JUMLADA JAHON

• Мамлакатимизда биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш режасини уддалаган Асака тумани пахтакорларига, меҳнаткашларига Ўзбекистон Республика Президенти Ислом Каримов мамнуният билан табрик мактуби йўллади.

• Пойтахтимизнинг барча туманларида ёшларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, миллий истиқлол ғояларини улар қалбига янада чуқурроқ сингдириш, сайловларда фаол иштирок этишга чорлаш мақсадида «Биз Президент фарзандларимиз» деган мавзуда «Ёшлар форуми» ўтказилмоқда.

• Тошкентда Марказий Осиё халқлари маданияти Ассамблеяси муассислигида «Марказий Осиё маданияти» газетасининг тақдимот маросими бўлиб ўтди: беш — ўзбек, қозоқ, қирғиз, тожик, рус тилларида алоҳида-алоҳида чоп этилаётган бу халқаро газета халқларимизни бирлаштиришга хизмат қилади.

• АҚШ иқтисодида 1995 йилда кузатилган жараён, яъни амалдаги йилнинг иккинчи чорагида ўсиш суръати бирмунча сусайиши такрорланиб, ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқариш апрелдан июнга қадар 1,6 фоизгагина ошган.

• Австрия парламентига бўлган бу йилги сайловларда ҳам социал-демократлар партияси энг кўп, 33,39 фоиз овозга, озодлик партияси эса 27,22 фоиз, халқ партияси 26,90 фоиз овозга эга бўлишди.

Ўқитувчи ёнғ дафтарига

6 МИЛЛИАРДГА ЕТДИ

Ҳа, бугунга келиб, дунё аҳолиси 6 миллиардга етди. Бу рақам 1960 йилдагига нисбатан икки ҳисса кўпдир. Мутахассисларнинг таъкидлашларича, ер юзи аҳолиси ҳар йили ўрта ҳисобда 78 миллион кишига кўпаймоқда. Мавжуд аҳолининг тенг ярми 25 ёшгача бўлган ёшлардир.

САБАБИ НОМАЪЛУМ

НАСА мутахассисларининг маълумотларига қараганда, кейинги ўн йилликда фазога учирилган космик кемалар тезлиги камайиб бормоқда. Қуёш системаси траекториясидан ташқаридаги юлдузларга учирилган барча космик кемаларнинг мўлжалдаги тезликда уча олмаётганлиги сабабини мутахассислар ҳали аниқлай олганларича йўқ.

КОИНОТШУНОСЛАР. ТАХМИНИЧА

яқин 10 йил ичида коинотга 1500 тагача сунъий йўлдош учирилиши кутилмоқда. Ушбу кемалар парвози учун 126,8 миллиард доллар ҳамда уларни ташувчи ракеталар учун 49,5 миллиард доллар сарфланиши керак бўлади.

ДЕҲҚОНЛАР КЎМАКЧИСИ

Япониянинг «Ямаха» фирмаси мутахассислари томонидан яратилган «Р - 50» русумли вертолёт деҳқонлар учун далаларга ўғит сочишда ғоят қўл келмоқда. Радиотўлқин орқали ердан туриб бошқариладиган ушбу вертолётнинг оғирлиги 67 кило. У 20 килогача юк кўтаради ҳамда 30 дақиқагача қўнмасдан уча олади.

УСТОЗЛАР УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

Ehtirom

Болага бир ҳарфни ўргатиш ёки оддий воқеликни ўқувчига уддабуронлик билан етказиш осон юмуш эмас. Шу боисдан ҳам ўқитувчиларимиз машаққатли ва шарафли касб эгалари дея шарафланаётирлар. 1997 йилдан бошлаб ҳар йили 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланмоқда. Буни давлатимизнинг халқ таълимига алоҳида эътибори, ўқитувчи ва мураббийларга юксак эҳтироми, деб баҳолашимиз жоиз. Чунончи, байрам арафасида меҳнати халққа манзур бўлган ҳамда айни пайтда «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»ни амалга оширишда ўрнак кўрсатаётган бир гуруҳ маорифчиларнинг давлатимизнинг орден ва медаллари, фахрий унвонлари билан тақдирланганликлари ҳам бу фикрларни яққол тасдиқлайди.

ҲАЯЖОНГА ТЎЛИҚ ЛАҲЗАЛАР

Шуҳрат ИБРОҲИМОВ, Навоий вилояти Кармана туманидаги 15-мактабнинг тарих фани ўқитувчиси:

— Бугун Президентимизнинг Фармонларини ўқиб, жуда хурсанд бўлдим. Фармонга асосан мен ҳам II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан тақдирландим. Байрам таассуротлари ҳақида гапирадиган бўлсак, Навоий вилоятидан ташриф буюрган халқ таълими ходимлари ҳам пойтахтда уюштирилган тантаналарнинг ташкилий жиҳати аъло даражада бўлганлигини таъкидлашяпти. Бу тадбирлардан биз жуда хурсандмиз. «Наврўз» мажмуасида ташкиллаштирилган давра суҳбати, айниқса, эсда қоларли бўлди.

Шу ўринда устозларимни эслашни жоиз деб биламан. Биринчи навбатда, мени шу фанга, ўқитувчилик касбига қизиқтирган тарих фани ўқитувчиси, раҳматли қиблагоҳим (жойлари жаннатда бўлсин!) Иброҳим ота Зайнутдиновни устозим, деб биламан. Иккинчи устозим қадрдон мактабимда менга таълим берган Ҳиммат ака Раҳматов бўладилар.

(Давоми 2-бетда)

ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ФАОЛЛАРИ ЙИҒИЛИШИ

Jarayon

Кеча Абдулла Авлоний номидаги халқ таълими ходимлари малакасини ошириш Марказий институтида Республика Халқ таълими фаолларининг йиғилиши Мониторинг марказларининг ва янги ўқувчилар либосининг тақдимоти билан бошланди. Бу бежиз эмас, албатта. Мазкур институтда намойиш этилган Мониторинг марказлари халқ таълимидаги кўплаб муаммоларни аниқлашга ва ечишга ёрдам беради. Бундай марказлар келажакда вилоятларда ҳам ташкил қилинади.

Ўқувчилар либоси эса муаллимлару ота-оналарни бирдай доимо ташвишлантириб келади. Бу муаммоларни Республикамиздаги тикувчилик бирлашмалари баҳоли қудрат ечишга ҳаракат қилиб келмоқдалар.

«Қизил тонг» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти модельери Валентина Поселяеванинг таъкидлашича, ўқувчилар учун республика бўйича 42 га яқин, биргина шу жамиятда эса 15 га яқин моделлар ишланган.

Жамоа Наманган вилоятидаги «Косонсой - Текмен» ўзбек-турк қўшма корхонаси билан ҳамкорлик қилиб келмоқда. Ўқувчи либосларига пишиқ ва кўркам материалларни айнан шу корхона етказиб беради.

Бошланғич синфлар ўқувчилари учун тайёр костюм-шим, нимча 3000-4000 сўм, юқори синф ўқувчиларининг худди шундай либоси 5000-8000 минг сўм атрофида бўлади. Қиз болаларнинг либослари ҳам унча қиммат эмас. Муҳими, либосларнинг рангларини мактаб жамоаларининг ўзлари танлаб буюртма берадилар. Йиғилишда турли хил рангдаги янги ўқувчи либослари намойиш қилинди ва уларнинг афзал томонлари ҳақида гапирилди.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни рўёбга чиқариш борасида амалга оширилган ишлар ва навбатдаги вазифалар тўғрисида атрофлича сўз юритди. У анжуманнинг биринчи масаласи — таълим фаолларининг сайлов жараёнидаги ўрнига алоҳида тўхталди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Тўхтапўлат Рисқиев Ўзбекистон Республикаси Президентининг ва Олий Мажлисига сайловлар — демократик жараёнларни такомиллаштиришнинг муҳим омили мавзуида маъруза қилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг аъзоси Озод Абдумажидов эса сайлов жараёни билан боғлиқ вазифалар, сайлов ҳақидаги қонунлар, сайловни ўтказишда қонунийликни таъминлаш, сайлов комиссиялари масъулияти тўғрисида батафсил гапирди.

Йиғилишда «Таълим тараққиёти» ахборотномасининг умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурлари чоп этилган махсус сонларининг тақдимоти ҳам бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон ХТВ таълимда давлат стандартлари мониторинги бошқармаси бошлиғи Рустам Аҳлиддинов умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартларини ўқув жараёнига татбиқ этиш чора-тадбирлари тўғрисида сўзлади. Сўнгра профессорлар Қозоқбой Йўлдошев ва Наим Норқуловлар адабиёт ва тарих фанларининг стандартлари ва ўқув дастури хусусида фикр билдирдилар.

Шунингдек, фаоллар йиғилишида Республика таълим марказининг директори Гуландон Алимованинг «Янги ўқув дастурларини амалиётга жорий этиш ҳақида»ги, Ўзбекистон ХТВ умумий ўрта таълим бошқармаси бошлиғи ўринбосари Шукур Пўлатовнинг «Умумий ўрта таълим мактаблари учун таянч ўқув режаси ҳақида»ги, педагогика фанлари доктори, профессор Жўра Икромовнинг «Умумий ўрта таълим муассаса (мактаб)ларида ўқувчилар билими даражасини назорат қилишнинг рейтинг тизимини жорий этиш ҳақида»ги маърузалари ҳам тингланди.

Йиғилиш якунида Кадрлар тайёрлаш миллий дастури талаблари асосида ҳудудларда тайёрланган энг яхши қўлланмалар, рисолалар, методик адабиётлар, ноанъанавий дарс ишланмалари муаллифлари тақдирландилар.

Айтиш жоизки, анжуманда кенг кўламли масалалар муҳокама қилиниб, йўл-йўриқлар кўрсатилди. Муҳими, энг долзарб вазифалар белгилаб олинди. Республика халқ таълими фаолларининг йиғилиши ана шу жиҳатлари билан бошқа анжуманлардан ажралиб турди.

Ушбу йиғилиш ҳақидаги батафсил маълумотлар билан газетамизнинг навбатдаги сонларида танишишингиз мумкин.

МУХБИРИМИЗ

ИСЛОМ УНИВЕРСИТЕТИДА ДУБАЙЛИК МЕҲМОНЛАР

Tashrif

Ўзбекистон Миллий Ахборот агентлиги тарқатган хабарга кўра, юртимизда меҳмон бўлиб турган Бирлашган Араб Амирлиги Дубай ҳукуматининг ер ва мулк вазири Шайх Муҳаммад Бин Халиф ал-Махтум бошчилигидаги делегация Тошкент Ислом университетига ташриф буюрди.

Меҳмонлар Юнусхон мақбарасини зиёрат қилишиб, университет ўқитувчи ва талабалари билан учрашдилар. Университет ректори, Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов меҳмонларга мазкур илм даргоҳи Президент Фармонига кўра ташкил қилиниб, айни пайтда юз нафар талаба ислом тарихи ва фалсафаси, фиқҳ, иқтисод ва табиий фанлар йўналишида таълим олаётгани, етук мутахассислар тайёрлаш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб берди.

— Мамлакатингизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида Ислом дини билан боғлиқ бой маънавий ва маданий меросни асраб-авайлаш, буюк диншунос алломалар асарларини ўрганиш ва зиёратгоҳларни ободонлаштириш ҳамда дин обрўсини янада кўтариш борасида таҳсинга лойиқ ишлар амалга оширилаётганидан хабаримиз бор, — деди Шайх Муҳаммад Бин Халиф ал-Махтум учрашувда. — Пойтахтингизда Ислом университетининг очилгани ҳам шундай хайрли ишлардан биридир. Бу юрт тупроғида Ислом дини ривожига улкан ҳисса қўшган кўплаб мутафаккир ва авлиёлар таваллуд топган. Мазкур олийгоҳда таълим олаётган талабалар ҳам келажакда ўз аждодлари ишларини давом эттириш, динда буюк маънавий ўзгаришларни амалга оширишига ишончим комил ва бу борада биз ҳамкорликка тайёрмиз.

Учрашувда дубайлик меҳмон университетга 100 минг АҚШ доллари миқдорида чек топширди. Шунингдек, мазкур илм масканига бундай хайрия ёрдами ҳар йили ажратилажагини маълум қилди.

ТИКЛАНАЁТГАН ҚАДР

Xotira

Ватан ва халқ озодлиги йўлида жон фидо этган инсонлар номи эл эъзозидадир. Уларнинг муқаддас хотираси ҳеч қачон авлодлар ёдидан ўчмайди. Машъум тузум туфайли, гарчанд, ҳақпарвар аждодларимиз ёдидан бир муддат айро тушган бўлсак-да, бугун улар номларини қайта кашф этаётганимиз — ўз қаддимиз ва қадримизнинг тикланаётганлигидан далолатдир. Бугунги кунда юртимизда мустамлакачилик даври қурбонлари хотирасини абадийлаштириш бўйича жамоатчилик комиссиясининг ҳамда «Шаҳидлар хотираси» хайрия жамғармасининг фаолият кўрсатаётганлиги ҳам фидойи боболаримизга бўлган эъзоз ва эҳтиром намунасидир.

«Маҳалла» хайрия жамғармасининг мажлислар залида Ватан ва халқ озодлиги йўлида қурбон бўлган фидойиларни хотирлаш маросими бўлиб ўтди. Уни Мустамлакачилик даври қурбонлари хотирасини абадийлаштириш жамоатчилик комиссияси ҳамда «Шаҳидлар хотираси» ва «Маҳалла» хайрия жамғармалари ташкил этди. Маросимнинг худди шу куни ўтказилиши бежиз эмас. Боиси, мустамлакачилик даврининг илк қурбонлари - жадид боболаримиз худди шу кунда қатл этилгандилар.

Йиғилишни мазкур жамоатчилик комиссияси раиси Н.Каримов очди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н.Жўраев, профессор С.Мирвалиев ва бошқалар сўзга чиқиб, фидойи аждодларимиз хотирасини абадийлаштириш, пойтахтимизда қурилиши лойиҳалаштирилаётган «Шаҳидлар хотираси» ёдгорлик мажмуаси ва унинг бадиий тимсоли хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб ўтдилар.

Хотирлаш маросимида «Унутилмас сиймолар» албоми ва плакатларининг тақдимоти ҳам бўлиб ўтди. Шу ўринда айтиб ўтиш жоизки, мазкур албом ва плакатларда машъум тузум қурбонлари бўлган ватанпарвар аждодларимиз сиймолари гавдалантирилган бўлиб, улар ҳақида берилган қисқача маълумотлар ҳам ёш авлод тасаввурини бойитишда ва уларни чинакам ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ёрдам беради.

Шунингдек, маросимда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Шукруллонинг «Тирик руҳлар» романи тақдимоти ҳам бўлиб ўтди. Албатта, мазкур асар тақдимотининг ҳам ушбу маросимда ўтказилишига сабаб бор. Ўзининг халқчил ижоди билан элимизнинг ардоқли ёзувчисига айланган адибимизнинг янги романи мустамлакачилик тузуми кирдикорлари ва фидойи аждодларимиз, хусусан, Убайдулла Хўжаев ҳаёти ҳақида ҳикоя қилади.

И.БЎРИБОЕВ

Ҳурматли таълим-тарбия муассасалари раҳбарлари, ўқитувчилар, тарбиячилар!

Республикамизнинг барча даврий нашрлари қаторида Сизнинг ҳаммаслагингиз, дастёрингиз «Ma'rifat» газетасига ҳамда «Таълим тараққиёти» ахборотномасига 2000 йил учун обуна жараёни давом этмоқда.

«Ma'rifat» нашр индекси: якка обуначилар учун — 149, ташкилотлар учун — 150.

«Таълим тараққиёти» нашр индекси: якка обуначилар учун — 1016, ташкилотлар учун — 1017

Suv — hayot manbai

сақлаш, асраб-авайлаш, бу куннинг муаммолари хусусида давра суҳбати ўтказилди. Агентлик раҳбари Р.Гиниятуллин Оролнинг бугунги аҳволи, ҳар биримизнинг олдимизда турган масъулиятли вазифалар хусусида гапириб берди.

Шу ўринда бир фикр. Давра суҳбатидан маълум бўлдики, одамларимиз ота-боболаримизнинг сув ҳақидаги фикрлари, уни асраш, фойдаланиш хусусидаги ахборотга муштоқ. Шу боис Р. Гиниятуллин GEF Агентлиги «Маърифат» газетаси билан ҳамкорлик қилишини алоҳида таъкидлади.

ТАНЛОВ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАНДИ

Ўқитувчи ва мураббийлар байрами арафасида Оролни қутқариш халқаро жамғармаси GEF агентлиги ҳамда «Маърифат» газетаси ҳамкорликда ўтказган «Сув — ҳаёт манбаи» мавзуидаги иншолар танловининг ғолибларига мукофотлар топширилди.

«Наврўз» мажмуида ўтказилган мазкур тадбирда Халқ таълими фидойилари иштирок этдилар. GEF Агентлиги раҳбари Р.А.Гиниятуллин ўқитувчиларимизни байрам билан табриклади ва ғолибларга мукофотларни топширди. Ғолибларни эса аввал эълон қилинганидек 2 та биринчи ўринга 10000 сўмдан, 2 та иккинчи ўринга 7,500 сўмдан ва 2 та учинчи ўринга 5000 сўмдан мукофот, эсдалик совға тариқасида ғолиблар ва уларнинг устозларига Президентимизнинг «Ўзбекистон буюк келажак сари» китоби ҳадя этилди.

Топшириш маросимидан сўнг куннинг иккинчи ярмида GEF Агентлигида ғолиб ўқувчилар ва уларнинг устозлари ўртасида сувимизнинг бугунги аҳволи, уни тоза лиги «Маърифат» газетаси билан ҳамкорлик қилишини алоҳида таъкидлади.

Давра суҳбати мароқли, баҳс-мунозараларга бой тарзда ўтди. Энди навбат катта миқёсда, яъни миллионлаб ўқувчиларимиз қатнашадиган бир неча босқичдан иборат иншолар танловига. «Маърифат»ни ўқиб борсангиз ундан воқиф бўласиз.

МУХБИРИМИЗ

Х.МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

УСТОЗЛАР УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

(Боши 1-бетда)

Ҳозир у киши билан ёнма-ён туриб ишлаяпман. Бу – катта бахт! Чунки устоз билан ишлаш ҳаммага ҳам насиб этавермайди.

ЯХШИ КУНЛАР НАФАСИ

Ҳанифа РАҲМАТУЛЛАЕВА, Жиззах вилояти Зомин туманидаги 1-ўрта мактабнинг рус тили ва адабиёти фани ўқитувчиси, «Йил ўқитувчиси - 91» Республика кўрик-танлови ғолиби:

— Кўнглимни бир ифтихор ҳамиша тўлдириб юради. Бунинг боиси, олийҳиммат, болажон ўзбек халқи фарзанди — қизи эканлигимдан, шу буюк юртнинг бир фуқароси эканлигимдан, қолаверса, улуғ устозлар, мураббийлар қаторида мен ҳам ўзимнинг камтарона ҳиссамни ўқувчилар, ёшларнинг таълим-тарбиясига бағишлаб юрганлигимда эди-ю, бугун, шу дақиқада бир хушхабар эшитдим.

Президентимизнинг Ўзбекистон ўқитувчилари ва мураббийларига йўллаган табрикларини ўқиб чиқдим ҳамда уларнинг Фармонлари билан танишиб, ўша Фармонга асосан ўзимга ўқитувчи учун энг юксак унвон — «Халқ ўқитувчиси» берилганидан кўнглим ҳозир катта бир ҳаяжонга, катта бир ғурурга тўлиб турганлигини изҳор, ифода қилишим қийин бўлаяпти.

Мана шу мукофотга эришишимда энг катта ҳисса қўшган, бутун умрим давомида устозлик қилиб келган онажонимга миннатдорчилик билдираман. Шунингдек, мактабда ўқиган давримда, ҳозирги кунда ишлашимга устозлик қилган марҳум Галина Большаковани чуқур эҳтиром билан эслайман.

«Тил ва адабиёт таълими» журнали бош муҳаррири Раъно Толипова билан ҳам бир неча йиллардан бери ҳамкорликда ишлаб келяпман. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 203-қарори бажарилишида айнан шу инсон бош-қош бўлиб раҳбарлик қилдилар ва уларнинг бошчилигида ушбу масъулиятли ишни якунладик.

* * *

Анъанага мувофиқ ҳар йилгидек, бу гал ҳам байрам арафасида Тошкент шаҳрида ўтказиладиган тантаналарга маорифимизнинг ҳақиқий фидойилари, янгилик яратган ўқитувчилар, илғор мураббийлар ташриф буюрдилар. Улар учун турли тадбирлар, сайллар, давра суҳбатлари уюштирилди, устозларга ўзига хос иззат кўрсатилди. Айниқса «Наврўз» мажмуасидаги «Бир пиёла чой устида суҳбат» маросими қизиқарли ва жозибали бўлди.

Турли хил учрашув ва тадбирлардан сўнг «Туркистон» санъат саройида Ўқитувчилар ва мураббийлар куни муносабати билан тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Ҳукумат миқёсидаги тадбирда ёш мутахассислар, соҳа фахрийлари, жамоатчилик вакиллари ҳам иштирок этишди.

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Ўқитувчилари ва мураббийларига йўллаган табригини Президент девони ахборот-таҳрир хизмати раҳбари Хайриддин Султонов ўқиб эшиттирди.

Сўнгра Ўзбекистон халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев байрамга йиғилганларни дилдан қутлаб, давлатимизнинг халқ таълимига кўрсатаётган эътиборини алоҳида қайд этди. Шунингдек, анжуманда сўзга чиққан Тошкент шаҳар, Юнусобод туманидаги 273-мактаб директори, Ўзбекистон Қаҳрамони Мавлуда Исматова, Чилонзор туманидаги 195-мактабнинг рус тили ва адабиёти фани ўқитувчиси Вера Михайлова, Тошкент қурилиш-коммунал касб-ҳунар коллежи раҳбари Аббос Хўжаев ва бошқалар ҳам давлатимиз раҳбарига ўқитувчи ва мураббийларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар учун миннатдорчилик изҳор этдилар. Ўзларининг билим ва тажрибаларини, бутун куч-ғайратини, шижоатини, ёшларни Ватанга муносиб ўғил-қизлар этиб тарбиялашга, комил инсон қилиб вояга етказишга қаратажакларини айтдилар.

Таниқли санъат усталари ва ёш ижрочилар концерти байрамга ўзига хос руҳ киритди, барчага қувонч бағишлади.

Биз тантанали йиғилишдан сўнг бир-бирини қутлаётган, табриклаётган ёш мутахассисларни суҳбатга чорладик.

ҚУВОНЧИМГА ҚУВОНЧ ҚЎШИЛДИ

Насиба ЗОКИРОВА, Тошкент шаҳар Миробод туманидаги 154-мактаб бошланғич синф ўқитувчиси:

— Устозларга аталган байрамда ёш мутахассис сифатида илк бор қатнашяпмиз. Пойтахтимиздаги муҳташам «Туркистон» санъат саройида илғор ўқитувчилар, фахрий педагоглар билан учрашдик. Бу учрашувлар қалбимизга муҳрланиб қолди, десак янглишмаймиз. Негаки, уларга кўрсатилаётган эътибордан кўнглимиз тоғдек кўтарилди.

Тўғриси, дастлаб ўқишни тугаллаб, мактабга келганимизда хаёлимиздан ўтган фикр шу бўлди: «Эплай олармиканмиз?». Ўйлаганимиз эса бутунлай бошқача бўлиб чиқди. Жамоа ҳамда мактаб раҳбари Гулчеҳра Каримбоева илк қадамларимизданоқ бизга мадад, руҳий далда бериб туришди. Натижалар чакки эмас. Ишончни оқлаш учун изланмоқдамиз. Қисқаси, ҳозир шу касбнинг этагидан тутганлигимдан шодланяпман.

ТАЪЛИМ ВА САНЪАТНИ УЙҒУНЛАШТИРИБ

Зуҳра ЗИЁМУҲАМЕДОВА, Шайхонтохур туманидаги 34-мактабнинг мусиқа фани ўқитувчиси:

— Мен Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университетини шу йил битирдим. Даставвал, мактабга илк қадам қўйганимда юрагимни «Болалар билан қандай ишлайман. Ҳозирги замон ўқувчилари билан тил топишиш анча қийин. Чунки улар жуда билағон, зийрак» каби хавотирлар эгаллади. Менга мактаб раҳбари ҳам, бутун жамоа ҳам қандайдир хайрихоҳлик билан қарашди. Болалар билан тил топишишимда ҳам шу жамоа ва илғор ўқитувчилар йўл-йўриқлар кўрсатиб боришди. Ҳозир Фотима билан бирга ишлаяпмиз, ўғил-қизларга Ватанни севиш, Ватанни ҳимоя қилиш, бурч ва масъулият тушунчаларини мусиқа, қўшиқ орқали сингдиришга ҳаракат қилаяпмиз. Фотима ва Зуҳра бўлганимиз бир тарафдан яхши экан, бир-биримизга мадад бўляпмиз, бир-биримизни тўлдириб, баъзида сўраб ўрганаяпмиз. Хуллас, ўқитувчи бўлганимиздан хурсандмиз.

* * *

Тарихдан маълумки, илм, пиру устозлар ардоқланган юрт равнақ топган, ривожланган. Биз ҳам устозлар байрамида муаллимлару мураббийлар давлатимиз, элу халқ эътиборидан ўзларига тегишли хулосалар чиқараётганидан севиндик. Уларнинг «Бундай саодатбахш кунларни касбдошларимга гапириб бераман», «Ўқувчиларни комил инсон этиб тарбиялаш йўлига бутун куч-ғайратимни бағишлайман», «Машғулотларга янгилик киритишга ҳаракат қилаяпман, изланаяпман», «Яхшиямки, ўқитувчилик касбини эгаллаган эканман» каби сўзларни эшитиб, дилларимиз яйради. Чунки бу – кундалик эҳтиёжимизга айланаётган буюк келажак деб ёниш, элим равнақи деб жон куйдиришнинг эътирофи эди. Қисқаси, миллий маданиятимиз ва маърифатимиз байрамида ана шу руҳ устувор бўлиб турди.

Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ

Суратларда: шарафли касб эгалари байрамидан лавҳалар акс этган.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар

Tanlov

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги йил бошида академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари учун ўқув дастурлари яратиш бўйича танлов эълон қилган эди («Маърифат», 17.02.99 йил). Ушбу танлов янги турдаги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари учун юқори сифатли ўқув дастурлари яратиш ҳамда бу ишга республикамизнинг интеллектуал ва новатор кучларини жалб қилиш мақсадида ўтказилди.

Танловга 26 фандан 63 та ўқув дастурлари тақдим этилди. Тақризчиларнинг фикр ва мулоҳазалари ҳисобга олиниб, дастурлар атрофлича таҳлил қилинди. Ўқув дастурлари мазкур танлов Низоми талабларига жавоб бериш-бермаслиги эътиборга олинди. Тақризчиларнинг фикр ва мулоҳазалари умумлаштирилиб, дастурни тасдиқ этиш учун тавсия қилиш мумкин ёки мумкин эмаслиги, қайта ишлаш зарурлиги тўғрисида тегишли хулосалар чиқарилди.

Яқинда ушбу ўқув дастурлари танловига якун ясалиб, унинг ғолиблари аниқланди. Ғолиблар Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан ҳар бир фан бўйича I ўрин учун 20 минг сўмдан, II ўрин учун 10 минг сўмдан мукофотланди. Эътиборли томони шундаки, ғолиб деб топилган барча дастурлар ўз вақтида чоп этилиб, 1999-2000 ўқув йилида янги турдаги ўқув муассасаларига эксперимент тариқасида етказилди.

ЎҚУВ ДАСТУРЛАРИ ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИ

МАТЕМАТИКА

I-ўрин – Маҳмудов Ҳ., ФарДУ доценти, Солиев Х., ФарДУ катта ўқитувчиси.

КИМЁ

I-ўрин – Омонов Ҳ., ДТМ таркибидаги аттестация бошқармаси бўлим бошлиғи.

2- ўрин – Абдулхаева М., Тошкент радиотехника касб-ҳунар коллежи директор ўринбосари.

ФИЗИКА

1-ўрин — Назиров Э., ТошДУ профессори, Назиров Д., 300-лицей ўқитувчиси.

2-ўрин — Шодиев Д., ЎзПФИТИ директор ўринбосари, Баҳромов А., ЎзПФИТИ бўлим бошлиғи.

БИОЛОГИЯ

1-ўрин – Абдукаримов А., ЎзРФА мухбир аъзоси, Генетика институти директори, Ғофуров А., ТошДУ профессори.

ИНФОРМАТИКА

1-ўрин – Назаров М., Пўлатов Ғ., Пахтачи бизнес мактаби информатика ўқитувчилари.

2-ўрин — Ўринбоева К., ФарДУ катта ўқитувчиси.

РУС ТИЛИ

1-ўрин - Андрянова В., ЎзПФИТИ бош илмий ходими, Раҳматова Ф., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети услубчиси.

2-ўрин – Голева Г., ЎМКҲТ Маркази бош мутахассиси.

ОНА ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ

1-ўрин — Ғуломова Н., РТМ бўлим мудири, Умурзоқова Х., 1-Тошкент педагогика билим юрти ўқитувчиси.

ИНГЛИЗ ТИЛИ

1-ўрин – Исмоилов А., Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси кафедра мудири.

ФРАНЦУЗ ТИЛИ

1-ўрин – Мирсагатова С., ЎзПФИТИ илмий ходими.

ИҚТИСОДИЙ ГЕОГРАФИЯ

1-ўрин — Ҳайитов А., ҚарДУ катта ўқитувчиси.

АСТРОНОМИЯ

1-ўрин – Мамадазимов М., ТДПУ доценти.

ЖАҲОН ТАРИХИ

1-ўрин – Лафасов М., ЎМКҲТ Маркази бўлим бошлиғи, доцент.

НУТҚ МАДАНИЯТИ ВА ДАВЛАТ ТИЛИДА ИШ ЮРИТИШ

1-ўрин – Маҳмудов Н., Президент девони сектор мудири.

ЎЗБЕК ТИЛИ

1-ўрин – Рафиев А., ТошДУ кафедра мудири.

ЭСТЕТИКА

1-ўрин – Хўжаниёзов У., УрДУ доценти.

МАЪНАВИЯТ АСОСЛАРИ

1-ўрин – Яхшиликов Т., СамДУ фалсафа кафедраси мудири, Зоҳидов Ҳ., СамДУ фалсафа кафедраси доценти, Убайдуллаева Н., СамДУ фалсафа кафедраси аспиранти.

ҚУРИЛИШ ЧИЗМАЧИЛИГИ

1-ўрин – Жуманов Ш., Тошкент қурилиш-коммунал коллежи директор ўринбосари.

МАШИНАСОЗЛИК ЧИЗМАЧИЛИГИ

1-ўрин – Умронхўжаев А., Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника Давлат қўмитаси.

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ

1-ўрин – Азимов Х., ТАҚИ доценти.

2-ўрин – Исамуҳамедов Ё.. ТДТУ кафедра мудири, Ёрматов Ғ., ТДТУ доценти.

ЭЛЕКТРОТЕХНИКА

1-ўрин – Раҳматов Б., Тошкент қурилиш-коммунал коллежи ўқитувчиси.

ТЕХНИК МЕХАНИКА

1-ўрин – Саидов Х., Самарқанд Давлат меъморчилик қурилиш институти доценти.

СТАНДАРТЛАШТИРИШ ВА МЕТРОЛОГИЯ

1-ўрин – Исматуллаев П., Тошкент кимё-технология институти проректори.

ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ВА МАҲСУЛОТЛАРИ

1-ўрин – Мирзажонов М., Фарғона политехника институти доценти.

ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ ТЕХНОЛОГИЯСИ

1-ўрин – Соҳибназаров С., Тошкент қурилиш-коммунал коллежи ўқитувчиси.

БАЙРАМ ХАБАРЛАРИ

Пойтахтимиздаги 1-Тошкент педагогика билим юртида ҳам умумхалқ байрами — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни муносиб нишонланди. Файзли тадбир аввалида талабалар ушбу даргоҳда меҳнат қилиб , бугунги кунга нафақага чиққан меҳнат фахрийлари ҳамда айни пайтда шу ерда ёшларга таълим-тарбия бераётган ўқитувчи-мураббийларни гулдасталар билан кутиб олдилар.

Байрам тантаналарида фидойи ўқитувчилар Республика Халқ таълими вазирлиги «Халқ таълими аълочиси» фахрий унвони, фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди. Тошкент шаҳар УМКҲТ бошқармаси бир гуруҳ кекса педагогларга ўз табрикларини йўллаб, уларга қувонч шодлик бағишлади. Ушбу таълим масканида бир неча йил давомида самарали меҳнат қилиб келаётган тажрибали ўқитувчилардан Шарифа Қодирхўжаева, Земфира Ғиёсова, Раъно Сотиболдиева ҳамда Юрий Нестеровларга билим юрти жамоаси таваллуд топган кунлари ҳамда юбилей муносабати билан эсдалик учун қимматбаҳо совғалар тақдим этди.

Нурлан УСМОНОВ

• • •

Тошкент Давлат юридик институтида Ўқитувчилар ва мураббийлар куни байрамига бағишлаб «Сизнинг йўлингизни берсин бизга ҳам...» деб номланган тантанали кеча бўлиб ўтди.» Чет тиллари кафедраси томонидан уюштирилган бу тантанага институт маъмурияти, маънавият ва маърифат бўлимидан вакиллар билан бирга Япониянинг Ўзбекистондаги ваколатхонасидан ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидан меҳмонлар ташриф буюришди. Талабалар томонидан ўзбек, рус, инглиз, француз ва немис тилларида дил сўзлари, шеъру қўшиқлар, жозибали рақслар - яъни МЕҲР гулдастасининг тақдим этилиши кўнгилларга осмоний мусаффолик жо этди, дилларни эзгулик сари чорлаб, барчага ёрқин таассурот берди.

Дилрабо ДАВЛАТОВА

ОЛТИ ЁШЛИЛАР МАКТАБГА ТАЙЁРМИ?

Seminar-kengash

Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида умумий ўрта таълимни ташкил этиш тўғрисида»ги қарорига кўра, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргаликда халқ таълими туман, шаҳар бўлимлари тузилмасида ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис марказлари ташкил этилди.

Ташхис марказларининг асосий вазифаларидан бири эса болалар ривожланишига психологик - педагогик жиҳатдан ташхис қўйиш, уларнинг қобилияти ва мойиллигини аниқлаш, болани олти ёшдан бошлаб мактабга қабул қилиш тўғрисида тавсияномалар бериш, болаларга ва ота-оналарга ўқувчиларни ўқитишда, тарбиялашда ва ижтимоий мослаштиришда психологик-педагогик ёрдам кўрсатиш эди. Хўш, бир йил давомида қарорда қайд этилган вазифаларга қандай ёндошилди? Тажрибада пайдо бўлган қулайликлар, янгиликлар нималардан иборат? Жараёнда яна нималарга эътибор берилиши зарур?

Тошкент вилояти халқ таълими бошқармасининг мажлислар залида олти ёшли болаларни биринчи синфга қабул қилишнинг долзарб масалаларига бағишланган Республика семинар-кенгашида ана шулар тўғрисида фикр юритилди. Унда Республика ташхис маркази директори Ботир Қодиров, шунингдек, вилоят ташхис Маркази психологлари, шаҳар, туман ташхис марказлари раҳбарлари ва энг сара психологлар жараёнда тўпланган тажрибалар тўғрисида сўзлаб, қатор муаммоларни ҳам ўртага ташладилар.

Семинар- кенгашда имконият ва эҳтиёж, халқ тажрибаси ва натижа , зарурат ва янгиликлар каби тушунчалар тўғрисида ҳам атрофлича гапирилди. Аён бўлдики, олти ёшлилар орасидан соғлом болаларни ажратиш ва мактабга тавсия этиш борасида муайян ишлар амалга оширилган. Келажакда яратиладиган меъёрий ҳужжатларда амалиётчи мутахассисларнинг фикрлари ҳам акс этади. Муҳими, республика бўйича ягона бир тизим шакллантирилади.

Қ.МАТҚУРБОНОВ

ЎҚУВЧИЛАРГА САЙЛОВЛАР ҲАҚИДА

Маълумки, сайловлар — демократия, халқ иродаси ва ишончининг муҳим белгисидир. Шу йилнинг якунланиши ва 2000 йилнинг бошланиши мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеа сифатида тарих саҳифасидан ўрин олади. Чунки, 5 декабрь куни халқимиз ўзларининг ишонган вакилларини Олий Мажлис ҳамда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига депутат этиб сайлайдилар. 2000 йилнинг 9 январида Ўзбекистон Республикаси Президентлигига ҳам сайлов ўтказилади.

Демократик дунёвий давлат ва эркин ҳуқуқий фуқаролик жамияти қураётган мамлакатимиз учун бўлажак сайловлар катта синов ва тараққий топган давлатлар қаторидан муносиб ўрин олишида муҳим қадамдир. Муҳим аҳамиятга молик ушбу тадбирларнинг самарали ўтиши кўп жиҳатдан фуқароларимизнинг ҳуқуқий маданиятига, яъни ўз ҳуқуқ ва бурчларини нечоғли тўлиқ ва тўғри англаб етганликларига боғлиқ. Зеро, мамлакат равнақининг янада юксалиши ва халқнинг манфаатлари жамият ҳаётида устувор бўлиши айнан ишонч билдирилган халқ вакилларининг фаолияти билан белгиланади.

Бўлажак сайловларнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини келажагимиз пойдевори бўлган ёш авлодга тушунтириш, уларнинг ҳуқуқий маданиятини бойитиш, таълим-тарбия фидойилари —ўқитувчилар зиммасига алоҳида масъулият юклайди.

Шуни назарда тутиб, айни пайтда мамлакатимиз сайлов тизимини равнақ топтираётган ва амалда қўлланилаётган қатор қонунларнинг асосий мазмуни билан ўқувчиларни таништириш бўйича ўқитувчиларга ёрдам тариқасида ушбу тавсиялар тайёрланди.

Ҳар бир сайловчининг сайлов жараёнидаги ҳақ-ҳуқуқлари йўлида хизмат қилувчи бу қонунлар жумласига «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида», «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида», «Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига сайлов тўғрисида», «Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисида», «Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунлар киради. Ушбу қонунларда демократик сайловларнинг халқаро мезон ва талаблари тўлиқ ҳисобга олинган.

Ўқитувчилар сайловлар ҳақидаги материалларни ўқувчиларга таништириш ишларини уларнинг ёш хусусиятларини ҳисобга олиб, тарбиявий соатларда (1-4-синфлар) ҳамда ҳуқуқ, тарих, инсон ва жамият фани дарсларида (5-11-синфлар) ўтказишлари мақсадга мувофиқдир.

Юқори синф ўқувчилари билан сайлов ҳақидаги суҳбатларни ушбу ўқув фанларидан давлат, жамият, давлатнинг вазифалари, давлат ҳокимияти, давлат тузилиши шакллари, сиёсий тузум сингари улар ўзлаштирган тушунчаларига таяниб ўтказган маъқул.

Дастлабки суҳбатда ўқувчилар диққатини сайлаш ва сайланиш ҳуқуқининг мазмунини очиб беришга қаратиш лозим.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг XXIII боби «Сайлов тизими» деб номланган. Унда «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадирлар. Ҳар бир сайловчи бир овозга эга. Ўз хоҳиш-иродасини билдириш тенглиги ва эркинлиги қонун билан кафолатланади.

Ўзбекистон Республикасида Президент сайлови, ҳокимиятнинг вакиллик органлари сайлови умумий, тенг, тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан ўтказилади. «Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқаролари сайлаш ҳуқуқига эгадир» деб ёзилган.

Ушбу сайлов тизимининг конституциявий принциплари атрофлича шарҳлангач, сайловни ташкил этувчи ва уни ўтказувчи комиссиялар - **Марказий сайлов комиссияси, округ ва участка сайлов комиссияларининг асосий фаолияти ва вазифалари хусусида тўхталиб ўтиш зарур.** Жумладан, Марказий сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикаси Президенти, Олий Мажлис депутатлари сайловларини, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси референдумларини ташкил этиш ва ўтказиш учун тузилади ҳамда ўз фаолиятини доимий асосда амалга оширади.

Марказий сайлов комиссияси Олий Мажлис томонидан камида 15 нафар аъзодан иборат таркибда тузилади. Ушбу комиссиянинг раиси этиб Н.Комилов сайланган.

Марказий сайлов комиссияси фаолиятининг асосий принциплари қонунийлик, коллегиаллик, ошкоралик, мустақиллик, адолатлиликдан иборат. Комиссия сайлов округлари рўйхатини, уларнинг чегаралари ва сайловчилар сонини кўрсатган ҳолда сайлов тайинланганидан кейин кечи билан 15 кун ичида эълон қилади. Шу ўринда Марказий сайлов комиссиясининг Президент сайлови бўйича 14 та, Олий Мажлис сайлови бўйича 250 та сайлов округларини тузиб, уларнинг чегаралари ва сайловчилар миқдорини белгилаб чиққанлигини уқтириб ўтиш лозим.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Олий Мажлис депутатлигига сайловлар Республика Президентининг ва Олий Мажлис депутатларининг ваколат муддати тугашига кечи билан 3 ой қолганда Олий Мажлис томонидан тайинланади.

Дастлабки суҳбатда юқорида тилга олинган сайловлар учун умумий бўлган қоидалар устида тўхталиб, сўнгра уларнинг айрим жиҳатларини ифода этувчи қонун моддаларини ёритиш маъқул. Чунончи, сайлов участкалари туманлар, шаҳарлар, шаҳарлардаги туманларнинг чегараларини инобатга олган ҳолда, сайловчиларга мумкин қадар кўпроқ қулайлик яратиш мақсадида тузилади.

Сайлов участкалари, қоида тариқасида, камида 20 нафар ва кўпи билан 3000 нафар сайловчилардан иборат этиб тузилади. Сайлов участкалари сайлов тайинланганидан кейин 30 кундан кечикмай тузилади.

Бугунга келиб тегишли округ сайлов комиссиялари томонидан 8 мингга яқин сайлов участкалари тузилди.

Сайловлар билан боғлиқ барча сарф-харажатлар давлат маблағи ҳисобига амалга оширилади. Ўзбекистон Президентлигига номзодларни, Олий Мажлис ва ҳокимият вакиллик органлари депутатлигига номзодларни бошқа маблағлар ҳисобидан пул билан таъминлаш ва ўзга тарзда моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тақиқланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар кўрсатиш сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органлари томонидан, Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш эса сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органлари ҳамда **бевосита фуқаролар томонидан сайловлар куни тайинланганидан кейин 25 кундан эътиборан бошланади ва сайловларга 45 кун қолганда** тўхтатилади.

Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларда, шунингдек, сайлов куни овоз бериш хоналарида ва овозларни санаб чиқишда депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партиялардан, ҳокимият вакиллик органларидан, сайловчилар ташаббускор гуруҳларидан биттадан кузатувчи, матбуот, телевидение ва радио вакиллари, бошқа давлатлар, халқаро ташкилотлар ва ҳаракатлардан кузатувчилар қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар.

Сайлов кунига қадар ёки сайлов куни 18 ёшга тўлган, рўйхат тузилаётган вақтда муайян сайлов участкаси ҳудудида доимий истиқомат қилган Ўзбекистон Республикасининг барча фуқаролари сайловчилар рўйхатига киритиладилар.

Сайловчи бошқа сайлов участкаларида сайловчилар рўйхатига киритилиши мумкин эмас.

Fanimiz fidoyilari

«МОҲИЯТ – ИНСОН УЧУН КУРАШМОҚ»!

«Дунёни охиригача билиш мумкин эмас экан, вақтни исроф этмай инсонни ўрганиш билан шуғулланмоқ лозим», деган эди машҳур ёзувчилардан бири. Адабиёт инсоншуносликдир, деб кўп такрорлаймиз. Ижод аҳлига баҳо берганда ана шу мезонда қолишни истаймиз. Чиндан, ҳар бир ижод асари бевосита инсон, унинг ташна руҳи, безовта қалби муаммолари билан уйғун. Чинакам асарлар ҳам инсон руҳиятининг энг юксак интилишларини англаб етиш истагида туғилади. Инсон ким? У нима учун туғилади? Умрнинг маъноси нима? Қандай яшамоқ керак?.. Барча замонларда ижод аҳли шу каби саволларга жавоб излайди. Инсоният бадиий, илмий тафаккурининг қанча-қанча оқимлари, йўналишлари шуниң натижасида дунёга келади.

Бугун бир сўз айтмоқчи бўлганимиз инсон ҳам ўз умрини инсонни ўрганишга, уни тушунишга, аниқроғи, унинг моҳиятини ўзгаларга ҳам англатишга сарф этаётган заҳматкаш олим, филология фанлари доктори, профессор Нажмиддин Комилов 60 ёшга тўлди. Нажмиддин ака етук адабиётшунос олим. Олим бўлганда ҳам серқирра, сермаҳсул ижодкор олим. У айнан адарида комил инсон — бир идеал, барча дунёвий ва илоҳий билимларни эгаллаган, руҳи мутлақо руҳга туташ, файзу кароматдан сероб, сурату сийрати саранжом, қалби эзгу туйғуларга лиммо-лим покиза зот... У шарқ шеъриятини ана шу ўлчовлар билан боғлаб тадқиқ этади.

Сўнгги ўн йил ичида олимнинг шу йўналишдаги «Нажмиддин Кубро», «Тасаввуф», «Комил инсон ҳақида тўрт рисола» номли китоблари, Фаридиддин Аттор, Азизиддин Насафий, Султон Валад ва Ҳусайн Воиз Кошифий сингари алломалар асарларининг таржималари босилиб чиқди. Шулар қаторида олимнинг Навоий ғазалларига битган шарҳларини алоҳида таъкидлаш лозим. Навоий ғазалларини мукаммал бутунликда, яъни уларнинг зоҳиран дунёвий ва ботиний фалсафий-тасаввуфий қарашлар силсиласига бориб тақаладиган маънолар алоқадорлигида - «Тимсоллар Тимсоли»да талқин этиш усулини устоз Нажмиддин Комилов бошлаб берди, десак хато бўлмас. Бу адабиётимиз тарихини, классик шеъриятимизни ўрганишда муҳим ҳодиса бўлди. Бугунги кунда кўплаб адабиётшунослар, айниқса навоийшунослар ана шу мақбул йўлни тутмоқдалар. Навоий меросини яхлит кейингина у ҳақиқий ишққа эришиши мумкин. Достоннинг айнан мана шу жиҳатларини англаб етиш бугунги кун олими учун ҳам, ўқитувчиси учун ҳам муҳим. «Фарҳод ва Ширин» ҳамда «Лайли ва Мажнун» достонлари эртакнамо асарлар эмас, балки комилликка, ҳақиқатта эришиш йўлидаги курашлар баёни эканлигини нуктадонлик билан тушунтирар экан, устоз бир ўринда шундай дейди: **«Воқеан, адабиётнинг ўзи комиллик белгиси, комил сўз, комил маъно ва комил тафаккур ифодаси. Буларни эгаллаган инсон комил ҳилқат бўла олади... Инсон руҳи комилликка ташна экан, санъат ва адабиёт шу чанқоқни бостиришга хизмат қилади...».**

Устоз Нажмиддин Комиловнинг Шарқ шеърияти, маданияти соҳасида олиб борган тадқиқотларининг етуклиги ҳақида узоқ гапириш мумкин. Бироқ энг яхши йўл унинг асарларини топиб ўқиш, деб ўйлайман.

Олим шунингдек, илмий-адабий фаолияти давомида Огаҳийнинг таржимонлик маҳорати, Хоразм таржима мактаби мавзуларидаги илмий ишларни амалга оширади. Айниқса, қиёсий адабиётшуносликка оид асарларида нафақат бадиий асарларни ўрганади, балки шу тадқиқотлар орқали ўзликни, инсоннинг инсонлик моҳиятини англашга ўргатади.

Оламнинг яратилишидан мақсад — Одам, одамдан мақсад эса комил инсон эканлиги тўғрисида Шарқнинг мутафаккир шоирлари кўп ёзганлар. Хусусан, ҳазрат Алишер Навоий комилликнинг тимсоли — пайғамбаримиз ҳақида шундай дейди:

Оламу одам фидонг ўлсунки борсен, эй ҳабиб,
Сен ғараз оламдин ар, оламдин инсондур ғараз.

Устоз Нажмиддин Комилов ҳам шарқ адабиётидаги айнан шу муаммога эътибор беради, унинг атрофида чуқур ва батафсил фикр юритади. Олим «Нажмиддин Кубро» номли бир асарида муриднинг покланиб, маърифатта эришиш йўлларини кўрсатиб берар экан, ушбу парчани келтиради: **«Қаноат — камолотнинг энг мақбул йўли ҳисобланади. Модомики, инсон фаришта билан ҳайвон орасида турувчи махлуқ экан, унда руҳ ва жисм кураши муқаррар бўлиб, камолот ана шу жисм талабларини енга бориш ва руҳ талабларини кўпайтириш билан қўлга киради. Қаноат инсонни инсон қилади, маънавият безаги билан безатади»**. Нажмиддин аканинг назарида бир воқелик, бебаҳо хазина, деб таъкидлар экан, олим нафақат Навоий лирикасини, балки шоир «Ҳамса»сининг достонларини ҳам зоҳирий ва ботиний мазмун уйғунлигида тадқиқ этади, Алишер Навоий ижодий ниятининг туб моҳиятини китобхонга англатади. Айниқса, «Суқрот — комил инсон тимсоли», «Ишқ оташининг самандари» каби мақолалар фақат илм оламида янгилик бўлиб қолмади. Бу тадқиқотларни мактабларимизда ўзбек адабиётидан дарс бераётган ўқитувчилар учун муҳим сабоқ деб айтиш ҳам мумкин.

Афсонавий саргузаштларга бой, қаҳрамонлик достонларининг энг гўзали деб ўрганганимиз «Фарҳод ва Ширин» достонидаги сеҳрли кўзгу, Юнонистон сафаридаги тилсимотлар, дев, аждаҳо, тоғларда истиқомат қилувчи донишмандлар каби тимсоллар замирига Навоий нимани яширганини Нажмиддин ака кашф этиб берди. Юнонистон — ҳикмат мамлакати, Суҳайло - Фарҳоднинг тариқат йўлидаги биринчи пири, у Суқрот даражасида комил эмас, оина сеҳрини очишга қурби етмайди... Аждаҳо — нафс тимсоли, дев — салтанат рамзи (ҳокимлик). Самандар — ишқ рамзи, — дейди олим. Достондаги Суқрот — комил инсон тимсоли, Фарҳод эса комилликка эришиш истагида ёнаётган ошиқ. Мажозий ишқ машаққатларида тобланиб, хонумонидан айрилганидан биётшунослик ва адабий алоқалар тарихини ёритишда фанимиз учун жуда муҳим бўлган натижаларга эришди. Шарқу Ғарб адабиётларининг, маданиятининг бирлимдони эканлигини намойиш этиб, Шарқ маданиятининг умумий маданиятта таъсирини очиқ тушунтирди. Олимнинг «Гомердан Берунийгача», «Ибн Сино ва Данте», «Бокаччонинг илҳом париси», «Ҳайёмнома», «Чернишевский ва Шарқ» каби тадқиқотларини кашфиёт деб айтиш мумкин. Кўпчиликка маълум бўлмаган Шарқ адабиётининг Ғарб адабиётига таъсири масалалари, аниқроғи, Ғарбнинг маданий ҳаётда Шарқ меросхўри бўлиб майдонга чиқиши олимнинг «Тафаккур карвонлари» номли китобида ўз аксини топган.

... Ҳар сафар профессор Нажмиддин Комиловнинг асарларини ўқиганимда, унинг ижтимоий, педагогик фаолиятини кузатганимда, олимнинг ушбу сўзлари ёдимга тушади: яхши одам дунёнинг фоний - ўткинчилигини англаб етиб, шунга қараб ҳаётни қурган, мол-дунё кетидан қувмайдиган, фақат илоҳни севувчи, илоҳий хислатларни эгаллаган одамдир. Бошқача айтганда, одамийлик - илоҳийликда!..

Каромат МУЛЛАХЎЖАЕВА,
ТошДПУ ўқитувчиси

Tanlov

БИРИМИЗ – МИНГГА, МИЛЛИОНГА АЙЛАНСИН

27-28 сентябрь кунлари мактабгача таълим ходимларининг малакасини ошириш бўйича доимий ишлаб турувчи республика курси биносида «Ўқитувчи ва мураббийлар куни» байрами муносабати билан «Севимли ўйинчоқлар» Республика кўрик-танлови бўлиб ўтди. Кўрик-танловни республика Халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев табрик сўзи билан очиб, жумладан шундай деди:

— Ҳурматли мураббийлар, азиз ўқитувчилар! Бугунги катта тантана «Ўқитувчилар ва мураббийлар куни» арафасида ўтказиляпти. Болаларни шарқона педагогика асосида тарбиялаш учун кўп йиллардан буён ҳаракат қилиб келинаётир. Ажойиб инсонлар ёш авлодни миллий руҳда тарбиялашни орзу қилган эдилар. Биз шу кунларга етиб келдик. Таълимнинг илк даври оилада бошланади. Ундан кейин боғчада давом этади. «Болаларни ривожлантириш ва мактабга тайёрлаш» дастурини қабул қилдик ва у республикамиздаги 16 та болалар боғчасида тажриба-синовдан ўтказилди. Уни ҳаётга жорий этиш асосий вазифадир. Болаларни нимага, қандай ўргатиш керак? Уларни ёшликдан табақаларга бўлиб эмас, балки таълимга бўлган ҳавасини оширишимиз лозим. Болажонларнинг ҳаёти ўйинчоқдан иборат. Уларга ўйинчоқ керак. Жажжиларимиз миттигина ўйинчоқлар орқали ҳаётни англай бошлайди. Уларда илк тасаввурни айнан ушбу турли-туман ўйинчоқлар ҳосил этади. Ҳозирги даврда ўйинчоқлар тақчил бўлиб қолди. Бу бўшлиқни тўлдириш эса ижодий ёндашиш орқалигина амалга ошишини бугунги кўрик-танлов исбот этди.

Кўрик-танловда республика вилоятларидаги мактабгача таълим муассасаларининг 56 намунадаги ўйинчоқлари намойиш этилди.

Кўргазмадан «Болаларнинг мантиқий фикрларини ривожлантирувчи», «Мусиқавий-ҳаракатланувчи», «Замонавий электрон ва механик» ҳамда «Дидактик ва мазмунли воқеабанд» ўйинчоқларнинг 4 хилдаги намуналари ўрин олди.

Анжуманда ҳар бир ўйинчоқнинг педагогик, психологик, гигиеник, эстетик, ақлий, ахлоқий жиҳатдан ҳозирги кун талаблари асосида яратилганлигига алоҳида аҳамият берилди.

Пастдарғом туманидаги 2-«Қалдирғоч» болалар боғчаси катта тарбиячиси Маърифат Очилова ясаган «Компьютер» механик ўйинчоқ болаларнинг оғзаки нутқини ривожлантириш, фикрлаш қобилиятини ўстириш, теварак-атроф билан таништириш, математика, тасвирий фаолият ва бошқа машғулотларда ҳам қўлланилади. «Компьютер» ўйинчоғининг болалар соғлигига зарари йўқ. У кичкинтойларнинг машғулотларга бўлган қизиқишларини оширади.

Янгийўл шаҳридаги 13-болалар боғчаси услубчиси Саодат Солиева «Чархпалак» модели билан танловда иштирок этди. Қадимда ота-боболаримиз чархпалак орқали каналлардан сув чиқариб, экинзор ва мевазор боғларни суғоришган. Ўзбек халқининг миллий урф-одатлари, турмуш тарзлари, удумларини ёш авлодга ана шу сингари воситалар орқали ўргатиш мумкин.

«Болаларнинг мантиқий фикрларини ривожлантирувчи» ўйинчоқлар бўйича Ғузор туманидаги «Камалак» болалар боғчаси катта тарбиячиси Д.Нугмоновага «Эртак қаҳрамонларини топ» ўйини учун I; Норин туманидаги 10-болалар боғчаси жамоасига «Буюк сиймолар» композицияси учун II; Навоий туманидаги 8-болалар боғчаси тарбиячиси У.Матушенкога «Дўстлар ўйинчоқлар учун» ҳамда Урганч шаҳридаги вилоят педагог ходимлари малакасини ошириш институти мактабгача таълим бўлими бошлиғи М.Аҳмедовага «Рангига қараб топ» ўйини учун III ўрин берилди.

Мусиқий-ҳаракатланувчи ўйинчоқлар бўйича Ўзбекистон туманидаги 4-болалар боғчаси тарбиячиси I, Жиззах шаҳридаги 8-«Ниҳол» болалар боғчаси жамоаси II, Асака шаҳридаги 10-болалар боғчаси мудираси Л.Кузнецова III ўринни олишга муваффақ бўлдилар.

Замонавий электрон ва механик ўйинчоқлар бўйича эса М.Очиловага (Пастдарғом туманидаги 2-«Қалдирғоч» болалар боғчаси катта тарбиячиси) I, Л.С.Пак (Сирдарё шаҳридаги «Қувонч» боғча-мактаб мажмуининг тўгарак раҳбари) II, Р.Тўрахонова (Тошкент туманидаги 16-«Олтин балиқча» болалар боғчаси тарбиячиси) III ўринни эгалладилар.

Дидактик ва мазмунли воқеабанд ўйинчоқлар бўйича Тўрткўл туманидаги «Ширинтой» болалар боғчаси тарбиячиси С.Ботирова I, Тошкент шаҳар Ҳамза туманидаги 370-болалар боғчаси тарбиячиси Г.Сайфулина ва Шўрчи туманидаги 2-«Кичкинтой» болалар боғчаси жамоаси II, Файзулла Хўжаев туманидаги 42-болалар боғчаси тарбиячиси Н.Зуҳурова эса III ўринни олдилар.

Анжуман иштирокчиларига, шунингдек, «Камолот», «Соғлом авлод учун» жамғармалари, Республика хотин-қизлар қўмитасининг рағбатлантирувчи мукофотлари топширилди.

Кўрик-танловга Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, «Оила» маркази, «Ишбилармон аёллар» ассоциацияси, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси, «Соғлом авлод учун», «Камолот», «Болалар» жамғармалари, Таълим-таъминот Бош бошқармаси, Республика хотин-қизлар қўмитаси ҳомийлик қилдилар.

Ниятимиз — ҳозирда ягона нусхада маъқул деб топилган ушбу ўйинчоқлар келгусида тоғдек уюм бўлиб, республикамиз болажонлари қучоғини тўлдирса...

Дилбар ХЎЖАЕВА

Суратларда: «Севимли ўйинчоқлар» республика кўрик-танловидан лавҳалар.

Равиль АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

БАЙРАМ ХАБАРЛАРИ

Тошкент Давлат авиация институтида бўлиб ўтган байрам тантанасида, институт ректори, профессор Ш.Ғанихонов ўз жамоасидаги мураббийларни қутлар экан, таълим-тарбия ходимларига бўлган ҳукуматимиз ишончи ва ўз ўрнида чексиз ғамхўрлиги хусусида тўхталди.

Ушбу тантанали кечада Ўзбекистон авиаходимлар марказий касаба уюшмаси раисининг муовини Ш.Мингалиев ҳам сўзга чиқиб, ўқитувчилик касбининг ажиб бир фазилатлари ҳақида гапириб ўтди. Шу билан бир қаторда, буюк аждодлар анъаналарини давом эттирадиган, ўзининг истеъдоди билан янги асрда ҳам Ўзбекистон номини улуғлайдиган талабаларга билим бераётган профессор-ўқитувчиларга, касаба уюшмасининг пул-мукофоти ва фахрий ёрлиғи топширилди.

Институт қошида очилган «Парвоз» ансамбли ўз чиқишлари билан байрам тантанасига файз қўшишди.

Улуғбек ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон авиаходимлар марказий касаба уюшмаси стипендианти

• • •

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманидаги Аҳмад Яссавий номидаги 203-мактабда Ўқитувчилар ва мураббийлар байрами катта шодиёнага айланиб кетди. «Устозга таъзим» деб номланган байрам анжуманида мактаб директори Азимбек Тухтабеков педагоглар жамоасининг таълим-тарбия иши самарадорлигини ошириш юзасидан Катта Қаъни ва Қозигузар маҳалласи билан ҳамжиҳатликда амалга ошираётган ишлари ҳукуматимизнинг «Таълим тўғрисида» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» Қонунларини рўёбга чиқаришга ёрдам бераётгани, ўқув-моддий базани мустаҳкамлашда ота-оналар билан камарбасталик хусусида қисқача тўхталиб, залга тўпланган ўқитувчилар, меҳмонларни қутлуғ байрам билан қутлади.

Меҳнат фахрийси, салкам эллик йил шу мактабда ўқитувчи ва жамоа раҳбари бўлиб ишлаган Эргаш Камолов устозлар ҳақида, ҳукуматимиз қилаётган мислсиз ғамхўрлик ҳақида тўлқинланиб гапирди.

Мактаб ота-оналар қўмитаси раиси, профессор Карим Назаров, Катта Қаъни маҳалла йиғини оқсоқоли, доцент Қобил Қодировлар илғор ўқитувчилар ва меҳнат фахрийлари ҳамда аълочи ўқувчиларга пул ва эсдалик совғаларини топширишди.

Устозлар байрамига бағишланган анжуманда мактаб ўқувчилари шеърий қутловлари, чиройли рақс ва жозибали қўшиқлари билан кечага файз киритишди.

Ғафур МИРЗО

• • •

Арнасой тумани ҳокимлиги бошчилигида бу ерда ҳам муаллимларимиз байрами катта тантана билан ўтказилди. Туман ҳокими Райим Есенқулов ташаббуси билан байрамга тумандаги барча мактаблар, шунингдек, Ғаллаорол тумани мактаблари раҳбарлари ҳам таклиф этилди. Йиғилишда вилоятнинг икки тумани маорифчилари ўртасида ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш хусусида келишиб олинди. Шу куни ўқитувчиларимиз учун тўкин дастурхон ёзилиб, иштирокчиларнинг ҳар бирига Арнасой тумани ҳокимлиги томонидан эсдалик совғалари топширилди. Биз таълим ходимларига кўрсатилган бундай эътибор ва эъзоздан мамнун бўлдик.

Санақул ХЎЖАҚУЛОВ,
Ғаллаорол туманидаги 33-мактаб директори

Сайловчиларнинг рўйхати сайловдан 15 кун олдин (Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатларидаги ваколатхоналари ҳузурида, санатория ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва доимий ишлайдиган даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган жойларда тузилган сайлов участкаларида эса сайловдан 2 кун олдин) ҳамма танишиб чиқиши учун тақдим этилади.

Ҳар бир фуқарога рўйхатга киритмаганлик, нотўғри киритилганлик ёки рўйхатдан чиқарилганлик юзасидан, шунингдек, рўйхатда сайловчи тўғрисидаги маълумотларни кўрсатишда ноаниқликка йўл қўйилганлик хусусида шикоят қилиш ҳуқуқи берилади.

Овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида камида 10 кун қолганда тегишли участка сайлов комиссиялари томонидан сайловчиларни хабардор қилинади.

Сайлов ҳақида умумий маълумот берилгач, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайлов ўтказишнинг асосий қоидалари билан таништириш лозим. Зотан, Ўзбекистонда собиқ Иттифоқ мамлакатлари ичида биринчи бўлиб Президентлик институти жорий этилган эди. 1990 йил 24 мартда Олий Кенгашнинг XII чақириқ I сессиясида республиканинг биринчи Президенти этиб И.А.Каримов сайланди.

Ўзбекистон мустақилликка эришганидан кейин 1991 йил 29 декабрда демократик меъёрларга мос равишда, умумий, тенг, тўғридан-тўғри сайлаш ҳуқуқи асосида муқобиллик билан ўтказилган умумхалқ сайлови натижаларига кўра Ислом Абдуғаниевич Каримов Ўзбекистон халқи сайлаган биринчи Президент бўлди.

Машғулотлар жараёнида «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида»ги Қонуннинг тегишли моддаларини шарҳлаб ўтиш муҳимдир. Жумладан, «Президент лавозимига 35 ёшдан кичик бўлмаган, давлат тилини яхши биладиган, бевосита сайловгача камида ўн йил Ўзбекистон ҳудудида муқим яшаган Ўзбекистон Республикаси фуқароси сайланиши мумкин» (1-модда).

Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқаролари Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашиш ҳуқуқига эга.

Ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий аҳволига, ирқий ёки миллий мансублигига, жинси, маълумоти, тили, динга муносабатига, машғулот тури ва хусусиятига қараб Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг сайлов ҳуқуқини бирон-бир тарзда бевосита ёки билвосита чеклаш тақиқланади.

Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаролар, шунингдек, суднинг ҳукмига мувофиқ озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашмайдилар (2-модда).

«Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органлари эгадирлар» (24-модда). Мазкур моддага мувофиқ «Сиёсий партияларнинг юқори органи, ҳокимият вакиллик органлари Республика Президентлигига битта номзод кўрсатиши мумкин».

25-моддага кўра: «Қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олинмайди:

- қасддан содир этилган жинояти учун илгари судланган фуқаролар;
- ўзларига нисбатан жиноий иш қўзғатилганлиги муносабати билан қонун томонидан таъқиб этилаётган фуқаролар;
- диний ташкилотлар ва бирлашмаларнинг профессионал хизматчилари».

Бугунги кунда сиёсий партияларнинг Марказий сайлов комиссиясига берган аризалари кўриб чиқилди ва уларга Президент ва Олий Мажлис сайловида қатнашишларига ижозат берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайлов ўтказиш принциплари ҳақида гапирилганда Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўйича Ўзбекистон фуқаролари сайловолди кампаниясида ва овоз беришда ихтиёрий равишда қатнашишлари, унда овоз бериш яширин бўлиб, фуқаролар томонидан бевосита амалга оширилиши, уларнинг хоҳиш-ирода билдиришлари назорат қилинишига йўл қўйилмаслиги, республиканинг ҳар бир фуқароси бир овозга эгалиги хусусида маълумот бериш даркор.

Овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг ярмидан кўпининг овозини олган номзод Ўзбекистон Республикаси Президентлигига ва Олий Мажлис депутатлигига сайланган, деб ҳисобланади.

Башарти, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига 2 тадан ортиқ номзод қўйилган бўлса ва номзодлардан ҳеч бири талаб қилинган миқдордаги овозни олмаган бўлса, энг кўп овоз олган 2 номзод иштирокида такрорий овоз бериш ўтказилади. Агарда Президентликка 2 тадан кўп номзод қўйилмаган бўлса ва улардан ҳеч бири сайловчиларнинг овозини зарур миқдорда олмаган бўлса ёхуд сайлов ҳақиқий эмас деб топилса, Марказий сайлов комиссияси такрорий сайлов тайинлайди.

Шундан сўнг Олий Мажлисга сайловлар ҳақида тушунчалар берилади. Олий давлат органи бўлиб, қонун чиқарувчи ҳокимиятни амалга оширувчи Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси дастлаб 1994 йил 25 декабрда сайланганлиги ва у ҳудудий бир мандатли сайлов округлари бўйича кўп партиявийлик асосида беш йил муддатга сайланадиган 250 нафар депутатдан иборат бўлиши айтилади. Шунингдек, мазкур сайлов Қонунининг тегишли моддалари шарҳлаб ўтилади:

«Олий Мажлисга депутатлар сайлови умумийдир. Ўзбекистон Республикасининг сайлов кунигача 18 ёшга тўлган фуқаролари сайлаш ҳуқуқига эгадирлар.

Олий Мажлисга сайланиш ҳуқуқига сайлов кунигача 25 ёшга тўлган Ўзбекистон фуқаролари эгадирлар» (2-модда), «Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари, бевосита фуқаролар эгадирлар» (20-модда).

Saylovdan saboqlar

Шуни таъкидлаш жоизки, сайлаш ҳуқуқига эга бўлган ҳар бир фуқаро ёки фуқаролар гуруҳи Олий Мажлис депутатлигига номзод кўрсатиш юзасидан ташаббускор гуруҳ тузиш ҳуқуқига эга. Бунинг учун дастлаб, тегишли сайлов округининг камида юз нафар сайловчисидан иборат сайловчилар гуруҳи тузилиб, ташаббускор гуруҳнинг ваколатли вакилини тайинлаш тўғрисида қарор қабул қилиш керак. Ташаббускор гуруҳ йиғилишининг кун тартибидаги иккинчи масала тегишли сайлов округидан Олий Мажлис депутатлигига номзод кўрсатиш масаласи бўлиб, бу ҳақда ҳам тегишли қарор қабул қилинади. Шундан сўнг ушбу йиғилишнинг қарори ва баёни тегишли округ сайлов комиссиясига тақдим этилади. Олий Мажлис ва маҳаллий ҳокимият вакиллик органлари депутатлигига кимлар номзод этиб рўйхатга олинмаслиги ҳам айтиб ўтилиши керак.

Шуни айтиш керакки, ҳокимият вакиллик органлари, яъни «халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар кенгашларига депутатлар сайлови умумийдир. Ўзбекистон Республикасининг сайлов кунигача 18 ёшга тўлган фуқаролари сайлаш ҳуқуқига эгадирлар. Сайлов кунигача 21 ёшга тўлган Ўзбекистон фуқаролари сайланиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ўзбекистон Республикаси фуқароси бир вақтнинг ўзида ҳокимиятнинг иккитадан ортиқ вакиллик органининг депутати бўлиши мумкин эмас.

Ҳар бир фуқаро - сайловчи бир овозга эга»дир.

Умуман, эркинлик ва маънавият кўзгуси бўлган бўлажак сайловларда фаол қатнашиш ҳамманинг фуқаролик бурчи эканлиги, унда миллат, халқнинг келажаги, тақдири ҳал бўлиши ҳар бир ёшнинг онгига сингдирилиши зарур.

Республика таълим маркази

ТАЛАБАЛИККА БАҒИШЛОВ

Куни кеча пойтахтимиздаги Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик театрида Тошкент юридик коллежи «Маънавият ва маърифат» маркази томонидан «Устозларга таъзим, талабаликка бағишлов» деган ажойиб тадбир ўтказилди. Тадбирда коллежнинг барча педагог ва талабалари иштирок этдилар.

Тадбирни кириш сўзи билан очган коллеж директори, юридик фанлари номзоди Миршоҳид Мирҳамидов 1-курс талабаларига талабалик гувоҳномасини топширди.

Қалбларида ўзгача ҳаяжон билан талабалик гувоҳномасини олган ёшлар яхши ўқишга, билим чўққилари сари интилишга, Ватанига, халқига, Президентимизга ҳамиша садоқатли бўлишга қасамёд қилдилар.

Талабаларни Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист Ҳалима Муҳиддинова чин дилдан қутлаб, бўлғуси ҳуқуқшуносларнинг ҳуқуқий давлат қуришга муносиб улуш қўшишларини тилади. Шунингдек, атоқли санъаткорлар - Ўзбекистон халқ артистлари Зикир Муҳаммаджонов, Хожиакбар Нурматов, Эркин Комилов, Ёдгор Саъдиев ўзларининг ажойиб чиқишлари билан йиғилганларни хушнуд этдилар.

Дилноза ИЛЁСОВА

Ta'limdagi ayollar

КЎНГИЛ ОЙНАСИ

МУНОСИБЛИК

Ўтган йилнинг кузи эди, аниқроғи, октябрь ойи. Хизмат юзасидан Республика таълим марказига кирсам, учинчи қаватнинг энг чекка хонасидаги ходималар: «Машкура опани табрикланг, «Меҳнат шуҳрати» ордени олдилар» деб қолишди. Шунда мен хона тўрида ўтирган кулча юзли, ингичка қошли, донишмандона нигоҳ билан кишига боқувчи аёлга юзланиб, табриклашга чоғландим.

Машкура опа менинг қутловимни тинглар экан, камтарона жилмайди: «Бу орден гарчанд каминага берилган бўлса-да, бўлим жамоасига ҳам тегишли. Бир кишини кўпчилик қўллаб-қувватламаса, битта ўзи қаергача етади?!».

Англадимки, юксак орденга сазовор бўлган аёлнинг фикри айримларникидан мутлақо фарқли. Яъни, обрў-эътибор топган, шон-шуҳрат поғонасига кўтарилган баъзи шахслар фақат ўзим бўлсам дейди. Уларнинг қаричи мутлақо бошқача. Зеро, кишининг юриш-туриши, фаолияти, феъл-атворига қараб кўнгил ойнасини кўриш мумкин.

«Муносиблик» деган атама ўшанда кўнглимдан кечган эди. Бу нима дегани?

Бу – орден ўзининг чинакам эгасини топди, дегани. Бу – камтарона хизматнинг тақдирланиши. Бу... хуллас, Машкура Туропованинг хизматлари ҳукумат томонидан эътиборга олиниши.

ЖОНСАРАКЛИК

хислати ҳар кимга ҳам хос эмас. Ва бу хислат эгаларининг хизмати «ярқ» этиб кўзга ташланади. Шахсий манфаатни ҳар биримиз устун қўйишимиз аниқ. Лекин уни Ватан, халқ манфаати билан уйғунликда кўриш эса ҳақиқий фидойи инсоннинг иши.

Республика таълим маркази «Маънавият ва қўшимча таълим» бўлими бошлиғи Машкура Туропованинг феъл-атворида бир-бирига қоришиқ ана шу хислатни илғаш қийин эмас.

Опа ҳар доим елиб-югурган, жонсарак. Қачон қараманг, ишхонасида. Қўл остида ишлайдиган бошқа методистларни учратмасангиз ҳам, опа ҳамиша иш столида «мук» тушиб нимадир ёзган, нимадир титган.

Ўзининг кўп йиллик фаолияти давомида Машкура опа 30 дан ортиқ дастур, 300 га яқин методик тавсия яратган. 3 та дарсликка ҳаммуаллифлик қилган.

Шу ўқув йилидан I-IV синф ўқувчиларига жорий этилган «Одобнома» ўқув қўлланмасининг дунёга келишида Машкура опанинг хизмати бисёр.

ЙИҒИН

Янги ўқув йили арафасида Республика таълим марказида мактаб директорларининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари иштирокида семинар-кенгаш чақирилди. Мақсад, ўқувчи-ёшларни маънавий руҳда тарбиялашни янада яхшилаш.

Танаффус. Каминага ушбу анжуманни матбуотда ёритиш топширилгани учун иштирокчиларнинг фикри билан қизиқдим. Шунга амин бўлдимки, тезислар қатнашчиларга сарёғдек ёқиб тушган. Ҳаттоки; вилоятдан келган муаллимлардан бири: «Биз бунақа ташкил этилган, самарали йиғинни яқин йиллар ичида кўрмаган эдик», деди.

Мен бу йиғин тафсилотини қисман нега келтирдим? Уни ўтказиш олдидан Машкура Туропованинг хўп югурганларига гувоҳман. Ташкилий масалалардан тортиб, унинг аҳамиятини иштирокчиларга етказиш опанинг миясини банд этиб олган эди.

Йиғин тугади. Мунозара ва баҳслар ниҳоясига етди. Шунда Машкура Туропованинг фикри билан қизиқдим.

— Елкамдан улкан тоғ ағдарилгандек бўлди. Вилоятдан келганлар анча нарса олишди. Энди миллий қадриятларимизни ёшлар онгига сингдиришда ўзгариш ясалишига аминман.

Йиғинлар кўп вақт ўғирлайди, дея нолиймиз. Аслида ҳам шундай. Лекин янги фикрни уйғотиш учун, кимгадир қандайдир туртки бериш учун йиғинлар ҳам керак. Буни таълимнинг ҳақиқий жонкуярларидан бири Машкура Туропова дилдан англайди.

Опа муборак 60 ёшга тўлди. Кўнгилга туккан режалари мўл-кўл. Бунинг учун куч-қувват, соғлик сув ва ҳаводек зарур. Демак, куч-қувват ва соғлик Сизни тарк этмасин, Машкура опа!

Ҳ.КУЗМЕТОВА

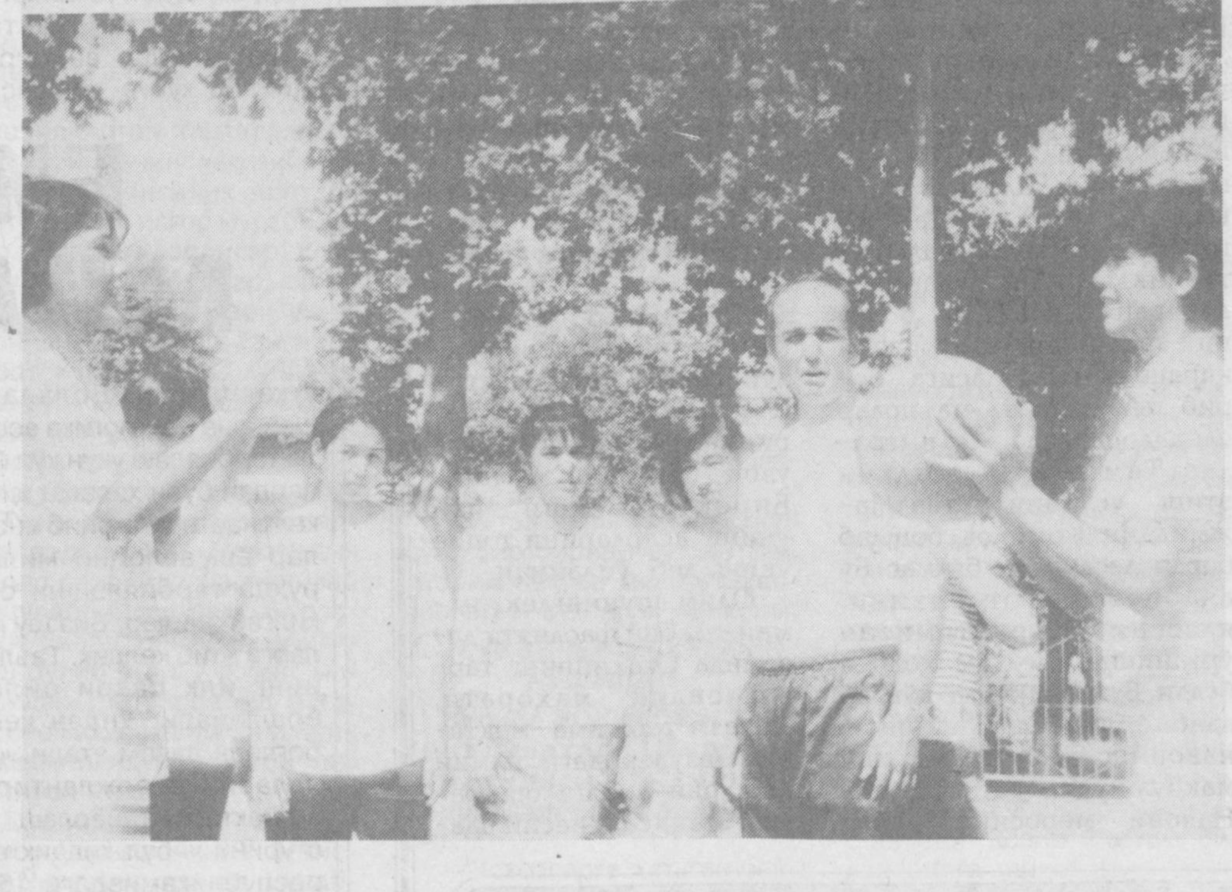

Тошкентдаги 193-мактабда жисмоний тарбия ва спортга эътибор катта. Суратларда бошланғич синф жисмоний тарбия ўқитувчиси Ҳусан Ғафуров ҳамда юқори синфларга Абдуғофур Иброҳимов машғулот ўтаётган пайт акс этган.

Равиль АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

Xullas...

ОНАНИНГ БУВИ НАБИРАСИ

Ача Кхадун бин Муҳаммад ал Абдуйя яқинда ўзининг 130 ёшлигини нишонлади. Тетик,бардам,иштаҳаси жойида бу онахоннинг кўнглини бир нарса ғаш қилади. Бу ҳам бўлса, беш вақт намоз ўқиёлмаслик.

Ача буви қаридим, деб тинч ўтирмайди. Қачон қараманг,нима биландир овора. Шифокорлар табаррук ёшдаги онахонни текшириб кўриб,ҳеч қандай жиддий касаллик йўқ,деган хулосани айтишди.

Кампир аллақачон буви бўлиб қолган набираси билан яшайди. Унинг икки қизи юз ёшга киришига бир неча йил қолганида вафот этишган.

ОЛТИ ОЙЛИК СИНОВ

Жаҳл чиқса,ақл қочади, деган гап бор.

Россиялик хоккейчи Сергей Кривокрасов жаҳл устида хотини билан тортишиб қолиб, сан-манга борди. Хотин калтак еган, эр эса дўппослаган.

Хотини Наталя «Эр-хотиннинг уриши,дока рўмолнинг қуриши» деган мақолни унутдию тегишли идораларга мурожаат қилди. Хатга тушдинг, ўтга тушдинг. Қолаверса, қонун ҳамма учун баробар.

Арз-доддан сўнг 25 ёшли хоккейчининг устидан жиноий иш қўзғатилди. 93 кунлик қамоқ жазоси! Турган гапки, ҳукм Сергейга ёқиб тушгани йўқ. Унинг адвокатлари «иш»ни қайтадан кўриб чиқишни талаб қилишгач, олти ойлик қатъий синов эълон қилинди.Бу давр мобайнида Сергей ўзини «тарбиялаши» керак. Акс ҳолда... «иш» ёпилмасдан ,катталашади...

140 ГРАММЛИ АЙИҚ БОЛАСИ

Айиқ боласининг шунча оғирликда бўлишига ишонмаслигингиз мумкин. Ахир айиқ ҳақида гап кетса,«полвон» сўзини қўшиб қўйишимиз бор. Лапанглаб юриш, атрофга қараб ўкириш айиқполвонга хос бўлгач, уларнинг болалари 100 граммнинг нари-берисида дунёга келиши... кўз кўриб, қулоқ эшитмаган гап-да.

Берлин ҳайвонот боғининг арзандаси —Янь-янь исмли она айиқнинг яқинда кўзи ёриди. Тутқунликда ҳам жонвор насл қолдиришга муваффақ бўлди. Янги меҳмонлар иккита, яъни эгизак. Она айиқ болалари атрофида шу қадар гиргиттонки,ҳайвонот боғининг хизматчилари кўрсатаётган илтифот йўлда қолиб кетади.

«Чақалоқ»лардан бирининг оғирлиги 58, иккинчисиники эса 140 грамм. Исмлари эса Дянь-дянь ва Ши-ши.

ana shunaqa gaplar...

S p o r t

«ЖАР»ДА КАРАТЭ

2-3 октябрь кунлари пойтахтимиздаги «Жар» спорт комплексида болалар ва ўсмирлар ўртасида каратэ бўйича биринчи Ўзбекистон чемпионати бўлиб ўтди. 700 га яқин ёш каратэчилар иштирок этган бу мусобақада умумжамоа ҳисобида Тошкент каратэ клубининг биринчи жамоаси биринчи ўринни, иккинчи жамоаси учинчи ўринни олган бўлса, «Азамат—Карим» клуби спортчилари иккинчи ўринни банд этишди. Ғолиблар Болгарияда бўладиган жаҳон биринчилигига тайёргарлик кўришмоқда.

ШАХМАТ БАЙРАМИ

Йигирма учинчи маротаба уюштирилган шахмат бўйича биринчи Ўзбекистон чемпиони Азмиддин Хўжаев хотирасига бағишланган навбатдаги халқаро турнир байрамга айланиб кетди. Мусобақада бош соврин спорт усталигига номзод Акром Тошхўжаевга насиб этган бўлса-да, Қозоғистону Туркманистон ва юртимиз вилоятларидан келган 170 дан ортиқ 7 ёшдан 70 ёшгача бўлган ҳаваскору уста шахматчиларнинг барчаси кўтаринки кайфиятда тарқалишди. Қибрайда ташкил қилинган турнир ташкилотчилар меҳнати туфайли юксак савияда бўлиб ўтди.

«ДАҲШАТ» ЎЙИН

Рус футболи фахрийси Андрей Биба 9 октябрь куни бўладиган ЕВРО—2000 саралаш турнирининг Россия-Украина ўйинини шундай деб атамоқда. Ростдан, кўпчилик бу учрашувнинг ниҳоятда қизиқарли бўлишини кутмоқда. Негаки, ўйин худди финал учрашувидек характерга эга – ютқизган «ўйиндан чиқади». Ҳали биронтаям ютқизмаган Украинага ҳам, олти маротаба кетма-кет ғалаба қозонган Россияга ҳам охирги ўйиндаги мағлубият қимматга тушиши мумкин.

УЧИНЧИСИ – ОРТИҚЧА

Ўзбекистон чемпионатида ҳам ҳал қилувчи ўйинлар бўлиб ўтмоқда. Олий табақада «Дўстлик», «Нефтчи», «Навбаҳор», «Самарқанд» совринли ўринларга асосий даъвогар бўлиб турған бўлса, биринчи табақадан олий табақага чиқиш учун кураш ҳам анча кескинлашди. Асосий талабгорлар — «Семурғ», «Кимёгар» ва «Қизилқум»дан қайсидир бири учинчи – ортиқча бўлиб қолиши керак. Буни билишимизга ҳам оз қолди.

СПОРТДАГИ ИШҚ

Теннис бўйича дунёнинг биринчи ракеткаси Андре Агасси ва машҳур теннисчи аёл Штеффи Граф ўртасида «у-бу сўзлар» бўлиб ўттани ҳақида гап тарқалиб қолди. Турли машҳур юлдузлар – кино юлдузлари, машҳур қўшиқчилар, олим, шоир, ёзувчиларнинг турмуш қурганлари ҳақида кўп эшитганмиз. Энди бу теннис юлдузлари турмуш қурадиларми, йўқми, бунга бир нарса дейиш қийин. Америкада ҳамма нарса бўлиши мумкин.

m a y d o n ch a s i

«ДОНОЛАР ХАЗИНАСИДАН» ДУР ТЕРИБ...

Maktab kutubxonasiga

Донолар хазинаси - маънолар хазинаси. Маъно эса, албатта, доно гапда бўлади. «Илм намояндаларига бахиллик қилма, зеро, илм хазинадирки, ундан қанча фойдалансанг ҳам, бойликдан фарқли ўлароқ барибир, кўпайиб бораверади», деган экан Мажид Хавофий.

Ҳақиқатан ҳам, хоҳ у дунёвий илм бўлсин, хоҳ диний илм бўлсин, ўрганган ва амал қилган инсон учун кетмас бойликдир. Яқинда пойтахтимиздаги «Ўқитувчи» нашриётида нашрдан чиққан моҳир педагоглар Тўлқин Султонов ва Асқар Сулаймоновларнинг «Донолар хазинасидан» деб номланган ҳикматлар тўплами ана шу фикримизнинг тўлиқ исботидир. Бу тўпламни ўқиб чиққан кишининг қалбидаги эзгулик дарахти маънавий озуқа билан озиқланади. Ушбу тўпламни кўздан кечирган ўқувчи хазинадаги дур - ҳикматлардан фикрлашнинг кенгайишига мадад олади. Ҳар бир ҳикмат қалб кўзларини очишга, дилда нур порлашига хизмат қилади.

«Бешикдан қабргача илм изла» деган ҳадис бежиз айтилмаганки, ўрганган илм инсоннинг кейинги ҳаёти учун ҳам захирадир. «Йигитликда йиғ илмнинг мағзини, қарилик чоғи харж қил ани» дейди Навоий. Шу фикрлардан келиб чиқиб айтиш мумкинки, «Донолар хазинасидан» дея номланган бу тўплам инсонни соғлом фикрлашга чорловчи манба бўлиб хизмат қила олади.

Шерали НИШОНОВ

Hikoyalar

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, Қумқўрғон туманидаги 34-ўрта мактабнинг олий тоифали ўқитувчиси Оллоназар Улуғов номи кўпчиликка яхши таниш. 25 йилдан буён мактабда фаолият кўрсатиб келаётган ижодкор муаллимнинг «Табиат ҳикоялари», «Болалик ҳикоялари», «Жануб ҳикоялари» сингари пойтахт нашриётларида чоп этилган китоблари аллақачон ўз ўқувчиларини топиб улгурган. Қуйида унинг ижодидан намуналар берилмоқда.

АВТОБУСДА

Бекатга келиб тўхтаган автобусга мактабдан қайтган болалар гурр этиб чиқишди. Улар орасида Ҳасан исмли бола ҳам бор эди. Бўш ўриндиқлар бирпасда болалар билан тўлди-қўйди. Автобус бир силкиниб жилди-да, кейинги бекатга келиб тўхтади. Бир кампир қўлида тугуни билан зўрға илашди. Олдинги ўриндиқларда қариялар, ундан кейингисида ёш болалилар бор эди. Ўртароқда эса ҳалиги болалар бир-бирига гап беришмай, маҳмаданалик қилишарди. Улар белини ушлай-ушлай чиққан кампирни кўришса-да, кўрмасликка олишди. Ҳасан яқиндагина кўричаги операция бўлиб, шифохонада ётиб чиққанига қарамасдан, чидаб туролмади. Унинг ўнг биқинидаги жароҳат изи ҳали яхши битиб улгурмаган бўлса-да, ўрнидан туриб, кампирни бўш ўриндиққа чақирди:

— Кела қолинг, бувижон. Мана бу ерда жой бор, — деди ўзи бўшатган ўриндиқни кўрсатиб. Кампир келиб оҳистагина ўриндиққа ўтирди.

— Умрингдан барака топ, болам! Отангга раҳмат! — деди кампир Ҳасанга қараб.

Шу пайт автобус бир силкиниб, Ҳасаннинг ўнг биқинидаги яраси жиз этиб кетди. Ҳасан тишини-тишига босди. Ҳозиргина алқаган кампирни хижолатга қўйгиси келмади. У виждон азобидан кўра, оғриқ азобини афзал билган эди...

КИЧКИНА БОҒБОН

Кичкина Акбар боғбон отасидан қолмайди. Дарслари тугаши билан боққа ошиқади. Боғда унинг диққатини тортадиган нарсалар талайгина. Гоҳи чиройли қанотларини қоқиб, гулдан-гулга қўнган капалакларга, гоҳ эса шоҳда уя қуриб бола очган чуғурчуқлар шовқинига маҳлиё.

Бир сафар шамол дов-дарахт шохларини шовуллатиб силкитди, меваларини ерга тўкди. Шамол тингач, Ғани боғбон ўғлига юзланди:

— Бор ўғлим, ўртоғинг иккаланг дарахт тагига тўкилган ўрикларни челакка теринглар. Мен ҳам ҳозир бораман.

Акбарга эргашиб шу куни қўшнисининг ўғли Сайдамин ҳам келган эди.

Улар «хўп» деганча челакни олишиб, ўрик дарахти тагига боришди. Шу атрофда — олма дарахти тагида бир нарса «чий-чий» қиларди. Бир чуғурчуқ бетиним чирқилларди. У қанотларини ёйиб, дарахт шохидан пастга шўнғир, сўнг дарахт тепаси томон парвоз қиларди. Чаққонлик билан тўкилган ўрикларни теришаётган Акбар билан Сайдамин қизиқишиб ўша томон боришди.

Ҳали пати чиқиб улгурмаган жимжилоқдай чуғурчуқ боласи чириқ-чириқ қилиб, оғзини очарди. Улар бирпас чуғурчуқ боласига ҳайрон тикилиб туришди.

— Ҳалиги чуғурчуқнинг ўзини ҳар ёнга урганича боракан-ей! Шамолда боласи уясидан тушиб кетибди. Уясига олиб чиқиб қўйсакмикан-а... — деди Акбар ерда чий-чий қилаётган жимжилоқдай этни кўрсатиб.

Бу таклиф Сайдаминга ҳам маъқул бўлди. Акбар чуғурчуқ боласига энгашди. Шу пайт чўқиб олгудек она чуғурчуқ унинг тепасига учиб келди. Акбар авайлаб чуғурчуқ боласини кафтига олди. Она чуғурчуқ уяси томондаги дарахт танасига тирмашди.

— Биласанми? — деди Акбар. — Мактабда чуғурчуқлар ҳашаротларга қирон келтириб, ўсимликларни ҳимоялашини ўтган эдик. Бу фойдали қуш!

У эҳтиётлаб чуғурчуқ боласини уясига қўйди. Уяда яна иккита шериги ҳам бор экан. Она чуғурчуқ боласини уясида кўргач, тинчиди-қолди!

Оллоназар УЛУҒОВ

Ҳурматли Ҳанифа Ҳамроева!

Сизни таваллуд айёмингиз билан чин дилдан муборакбод этамиз. Ёшлар тарбияси, таълими йўлидаги сермашаққат ишингиз ҳамиша Сизни ўз муваффақиятлари билан хушнуд этиб юрсин. Соғлик-омонлик ёр бўлсин!

Пахтачи тумани ХТБ ва 48-ўрта мактаб жамоаси

QUTLOV

Қадрли Элмуҳаммад Кувватов!

Сизни туғилган кунингиз билан самимий муборакбод этамиз. Жамоамиздаги фаолиятингиз ҳали-ҳануз биз учун ибрат мактаби бўлиб келмоқда. Касбингиз — умрингиз мазмуни. Уни ҳамиша бойитиш, ёшларни баҳраманд этишдек савобли ишингизга ютуқлар тилаймиз. Ҳамиша соғ-саломат бўлинг.

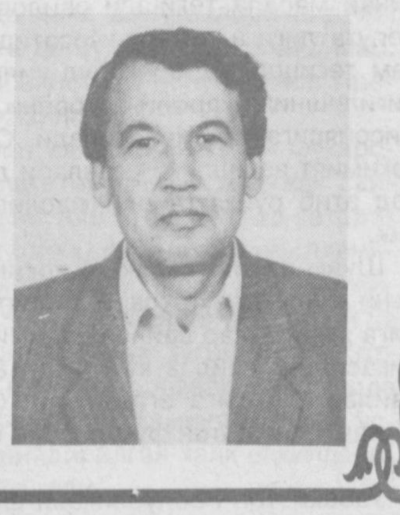

Каттақўрғон туманидаги 1-ўрта мактаб жамоаси

Ko'ngil bitiklari

СОҒИНЧ

Юрагимнинг туб-тубида
Армон ётар тугилиб,
Оғир юкнинг залворидан
Қаддим борар букилиб.

Ёвқур ёшлик сурур бериб,
Юлдузлардан сўзлардим.
Ота, онам ёдда қолиб,
Мен осмонни кўзлардим.

Кийикларнинг шохларига
Қўнғироқлар илганман.
Маъсум, ҳуркак оҳу янглиғ,
Кенгликларда елганман.

Етмоқ бўлиб узатилган,
Орзуманд қўллар қолди.
Мағрур қизнинг пойларига
Тўшалган гуллар қолди.

Мана энди шамолларда
Жовдираган япроқман.
Гоҳи чинни, гоҳида-чи,
Эзғиланган тупроқман.

ТЎРТЛИК

Она меҳри каби порлаган қуёш
Она кўкси узра қўйса агар бош,
Онанинг кўксидан жой олар эди
Денгизга тушгандек бирор томчи ёш.

Роҳила АҲТАМОВА, Челак туманидаги 26-мактаб ўқитувчиси

1999 йил 7 октябрь куни «ХХ аср» ҳиссадорлик жамияти кредиторларининг йиғилиши ўтказилади.

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент ш., Нукус кўчаси — 23А, 604-хона.
Маълумотлар учун телефон — 54-85-87

Тошкент Давлат шарқшунослик институти раҳбарияти ва касаба уюшмаси қўмитаси шу институтнинг филология факультети декани Р.Иномхўжаевга онаси

Хосият ТУРСУНОВА

вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ma'rifat

ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.

Бош муҳаррир
Ҳалим САИДОВ

Таҳрир ҳайъати: Йўлдош АҲМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БЎРИБОЕВ (масъул котиб), Шукур ЖОНБОЕВ, Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ, Нўъмонжон РАҲИМЖОНОВ, Абдусамат РАҲИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Йўлдош САИДЖОНОВ, Ҳулкар ТЎЙМАНОВА, Саъдулла ҲАКИМОВ, Ўткир ҲОШИМОВ

Рақам ва далиллар ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга жавоб қайтарилмайди. «Маърифат»дан материалларни кўчириб босиш таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси,32.
ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб—136-56-42, хатлар ва оммавий ишлар бўлими—136-55-58.

Газетани IBM компьютерида Малоҳат ТОШОВА саҳифалади.
Навбатчилар: Ҳулкар ТЎЙМАНОВА, Ҳусан НИШОНОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
ИНДЕКС: 149, 150. Г-0821. Тиражи 23762.
Г. 1 2 3 4 5 6 Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2.

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй

Босишга топшириш вақти -20.00.
Топширилди — 20.30.